

GELECEK BİZİMLE GELECEK

GENÇLER İÇİN DENEMELER
MİTOLOJİ - TARİH - KAPİTALİZM - FAŞİZM

MITOLOJİ YAZILARI

MACERAYA ÇAĞRI VE ÇAĞRININ REDDİ

Mitlerin ve halk hikayelerinin, farklı zamanlarda ve mekanlarda oluşmalar bile ortak noktaları vardır.

İnsan yüzyıllar boyunca evrilsede aklı ve hayal dünyası; yaşantısı, tarihi ve kültürel mirası gibi ortaklıklardan dolayı benzerlik göstermeye devam etmiştir.

Anlatılardaki benzerliklerden biri, anlatının girişini ve hikayenin başlangıcını oluşturan, değişime yapılan çağrı ve kahramanın çağrıya gösterdiği tepkidir.

Kahramanın ortak öykülerinden biri çocukluğun sona ermesinde karşılaştıkları, ergenliğin, geçiş döneminin baş göstermesiyle, yetişkinliğe ilk adımın atılması esnasında yaşadıklarıdır.

Kahramanın Sonsuz Yolculuğu'nda anlatılan prenses ve kurbağanın öyküsü bunun için doğru bir hikaye olabilir.

Prensesin kuyunun başında oynarken topunu düşürmesiyle ortaya çıkan kurbağa, prensesin ona geri kalan hayatında eşlik etmesi karşılığında topu kuyudan çıkararak prensese ulaştırabileceğini söyler.

Prenses bunu kabul eder.

Fakat kurbağa topu prensese getirdiği anda prenses kurbağayı arkasında bırakarak, belki de anın heyecanına kapılıp kurbağayı unutarak oradan uzaklaşır.

Freud "Kazalar tesadüflerden ibaret değildir. Bastırılmış arzular ve yaşanan iç çatışmaların sonucudur." der.

Bu açıdan bakıldığında prensesin kurbağaya verdiği sözü tutmaması, son anda verilen bir karar sonucu gerçekleşmez.

Öyle olsaydı bile bu, kurbağaya verdiği sözü tutmadığı ve tamamen saf olmadığı gerçeğini değiştirmezdi.

Çocukluğunun getirdiği saf duygulardan farkında olarak veya olmayarak, davranışlarına yansıdığı üzere uzaklaşması, prensesin hayatında farklı bir evreye geçtiğinin kanıtıdır.

Prensesin sergilediği davranış, o anda ortaya çıkan saf bir kötülük olarak değerlendirilemez.

Davranışın sebebi zaman içinde kazanılmış davranış kodlarının, içindeki iyi-kötü karşıtlığının ve birlikteliğinin tezahürüdür.

Prensesin yaşadığı bu olaylar bütünü, çağrının gelmekte olduğunun göstergesidir.

Çağrının habercisi olan kurbağanın ortaya çıkışı, bir krize yol açar ve işte bu maceraya çağrı adını taşır.

Çağrı gerçekleştiğinde bir benlik uyanması söz konusu olur.

Gelen verilerin değerlendirilmesi, habercinin sözleri, içinde bulunulan durumun gerekleri ve o ana kadar sürülen yaşantı; gelinen aşamada belirleyici unsurları oluşturur.

Karar verme sürecinden önce yaşanan farkındalık, yaşamı anlamlandırma çabası ve ortaya çıkan gerçek kimlikle temas; kahramanın macerayı kabul de etse, geri de çevirse hayatının akışının belli ölçülerde değişmesine sebep olur.

Kahraman önceki hayatını eleştirel gözle değerlendirmeye başlar, dünyadaki yerini ve sorumluluklarını saptayabilir ve çağrılar karşısında yaptığı seçimlerin sonuçlarını bilmek zorunda olduğu gerçeğini kavrar.

Çağrı söz konusu olmaya başladığı andan itibaren bir değişim dalgasını beraberinde getirir.

Hikayelerde yer alan ve en önemli figürlerden biri olan haberci, bazen kahramanın arabasını kullanan sürücü olarak karşımıza çıkar.

Bu hikayelerde macera ve davet yoldayken gerçekleşir.

Kahramana değişim ve dönüşüm yolunda eşlik eden arabacı, ruhsal tanımlamalara göre bastırılmış içgüdüsel doğurganlığı, örtülü figürü veya bilinmeyeni temsil eder.

Anlatılarda kahramanın yolda olma metaforunun vurgulanması ve sürücünün haberci veya rehber konumunda olması bunun her şeyden önce ve öte, kahramanın içinde bulunduğu ruhsal durumu anlatır.

Kahraman içsel bir arayış içindedir ve arayış süreci yol olarak gözükür.

Hikayelerde geçen arabacı-kahraman çatışmaları aslında kahramanın kendisiyle yaşadığı çelişkidir.

Kahramanın yolunu kaybetmesi, yeniden yola girmesi, farklı yollara sapması; içsel yolculuğunda kendini kaybedip yeniden bulmasının, kendini tanımasının ve gerçeklikle temas ettiği anların yansımasıdır.

Bu hikayelerde itki, içeriden gelmektedir.

Kahraman, hem arabayı süren hem de yolcu koltuğunda oturan kişidir.

Buna göre kahraman, çağrı sonrası benliğiyle temasa geçmeden önce de iç, bilinç; kahramanın ne istediğini ve zamanının gelip gelmediğini bilmektedir.

Kahraman, bu çağrıyı kendiliğinden yaparak iç dünyasında çıkılacak yola ve yapacağı değişime kendini hazırladığını göstermektedir.

Aslında kahraman bir süredir içeride işlediği bilgileri dışarı çıkarır. Kahramanı çağıran kendisidir.

Yapılan çağrılara verilen tepki, çoğu hikayede geri çevirme olarak işlenir.

Öykülerde çağrıya cevap verilme bile ilerleyen aşamalarda kahramanın yaşadığı değişimler göz ardı edilemez ve şüphesiz dışarıdan kabul edilmediği halde içeride onay görmüş bir çağrı oluşur.

Bu şekilde devam eden öykülerde kahraman kararlı bir duruş ve tutarlı bir davranış bütünü sergileyemediğinden birden fazla iç çelişki yaşar ve sonu pek de iyi bitmeyen öykülere dönüşür.

Kimi anlatılarda adımın atılamaması aileden ve geçmişten kaynaklanır.

Çocuk veya genç kahraman kötü ebeveynlere sahiptir.

Baskıcı ve kısıtlayıcı ebeveynler bu hikayelerde çocuklarının iç dünyalarında kimi zaman canavar rolünde görünür ve bağımsız bireyler olmalarının önünde bir engel teşkil eder.

Anne ve baba eşik muhafızları olur.

Yani çocuklarının, kahramanın, dünyayla iletişime geçmesini engellemek için kapıda nöbet tutan muhafızlar gibi davranırlar.

Adefta kahraman çocukluğun duvarları içinde hapis kalır.

Kahramanın yapacağı herhangi bir harekette karşısında yer alan ebeveynler, korkak ve çekingen ruhlu bir birey yetiştirir.

Bu hikayelerde kahraman, kendisini büyüten fikirle yaşamaya başladığından dolayı kapıdan geçmeyi başaramaz ve dışarıdaki dünyaya doğmayı başaramaz.

Bu hikayelerin sonunda kahraman koyun otlağındadır.

Bağımlılıklar üzerine bir yaşam kurar ve bu yaşamı devam ettirir.

Bununla birlikte bazı hikayeler için çağrının reddi kahramanın kendi çıkarı saydığı şeyden vazgeçemeyişi, bir nevi kendini güvenceye alması şeklinde de yorumlanır.

Kahraman değişimden korktuğu için, risk alacak cesaret gösteremeyerek dışarıdan gelen çağrıyı reddeder.

Kendinde inşa edemediği özgüvenden, kendi üretmediği enerjiden dolayı hayatın tüm gereklerini dışarıdan bekler.

Yine dışa bağımlı bir birey yetişir.

Bu yüzden kendini fark edip yola çıkamadığı gibi, dışarıdan gelen çağrıya da gerekli itkiyi gösteremediği için cevap veremez.

Çağrı süreçleri çoğu zaman zaten içeride kabul edilmiş veya karar verilmiş olarak ortaya çıkar.

Kahraman içi dışarı taşırken yolu bulmak için, rehber olması için soyut düşüncelerini somut biçimine bürümeye çalışır.

Maddesel evrende karşısına çıkan gerçekler ve seyahat ettiği yollar, idealar evreninde yürüdüğü, ilerlediği veya gerilediği arama çabasını simgeler.

Çağrının reddedilmesi, bazı aşamalarda maceraya giden yolu seçmemek veya mevcut yolların hepsini elemek olarak görünebilir.

Bu eylem de bir seçimdir.

Ancak sonrası için kahramanın karşısına bir daha çağrı çıkmayacağını söyleyemeyeceğimiz gibi çıkacağıının garantisini de veremeyiz.

Çünkü çağrılar doğru okunduğunda yaşamı değiştirebilecek güçtedir.

İLK EŞİĞİN AŞILMASI

İlk eşiğin aşılması ortak hikayelerde bahsedilen iç ve dış kısıtlamalara karşı, çağrının da tetikleyici faktör haline gelmesiyle, kahramanın kendini yola çıkmaya hazır hale getirmesi ve macera için bir adım atmasıyla başlayan süreçtir.

“Sıradan insan belli sınırlar içinde kalarak tatmin olmakla yetinmeyip bundan gurur da duyar.

Yaygın inançlar, keşfedilmemiş olana atılan ilk adımdan ürkmesi için ona her türlü nedeni verir.” cümlesi geçer Kahramanın Sonsuz Yolculuğu’nda.

Kahramanın bu bilinç düzeyine ulaşması için önce verilmesi gereken savaşimler vardır.

Bunlardan bazıları en yakın halkaya karşı verilen mücadeledir.

Görünür olma isteği ve anlaşılma arzusu bir itki yaratır.

Gideceği yolu kabul görmeyen kahraman, kendisine gösterilmeyen saygıyı, ona yapılan sınırlamalara karşı göstermez ve ilk adımını atar.

Kahraman kendiyle çatışmalar yaşamaya başlar.

Soru sormaya başladığında ise eşik geçilmiş, dünyaya adım atılmış olur.

Bildiği yerden, mağaradan çıkmak, ilk zamanlar için kahramanın sisler aleminde yürümeye devam etmesi anlamına gelir.

Binbir aldatıcı unsurun karşısına çıkması ve yolunu şaşırması beklenmedik bir olay değildir.

Çünkü bilinmeyen alanları; açıklıklar, boşluklar getirir.

Bu alanlar bilinçdışı içeriğin yansıtılması için uygun zeminler oluşturur.

Şimdiye kadar bastırılmış duygu ve düşünceler, bazen kontrolsüz biçimlerde tezahür eder.

Freud'a göre libido içgüdüsel enerjidir.

Libido genelde var etme ve oluşumu simgeler.

Yıkımı ve ölümü temsil eden ise destrudodur.

İnsan yaşamı bu ikili enerjiden oluşur.

Anlatılarda karşımıza çıkan baba katili destrudolar, gizemli şekilde çekici ve nostaljik güzellikleriyle aldatıcı figürler, hayalgücü – bilinç ikiliği için oluşan boşlukta açığa çıkan örnekleridir.

Karakterlerin sahip olduğu en önemli ortak özellik ise şekil değiştirme yeteneğine sahip olmalarıdır.

Bu, ilk defa zihinsel “özgürlük” ile temas eden kahramanı kandırmak için yaratıkların kullandıkları ideal bir beceri sayılabilir.

Hikayelerde zincirlerin kırılması eylemi, evrensel kaynağın kutsal alanına atılan ilk adım olarak da değerlendirilmiştir.

Aklı tersyüz eden, yıkıcı – yaratıcı karanlığın güçlerini serbest bırakan tanrısal coşkunlar arasındadır kahraman.

Esrimerler onun yoluna çıkmaya devam etse de zihnini kontrol etmeyi ve böylece manevi güce ulaşmayı başarmalıdır.

“Macera her zaman ve her yerde, bilinenin örtüsünün ötesinde, bilinmeyene bir geçittir.

Sınırdaki bekleyen güçler tehlikelidir.

Uсталık ve cesaret gösteren birinin karşısında tehlike silinir.”

Beş Silahlı Prens'in öyküsünde Prens, eğitimini başarıyla

tamamladıktan sonra krallığa dönmek üzere yola çıkar.
Ormandan geçerken yapışkan tüylü bir dev yolunu keser.

Dev onu esir almak ister.

Prens ona direnir ve savaşmayı teklif eder.

Dev onu yeneceğinden emin, kabul eder.

Önce Dev'e bir ok fırlatır Prens, fakat ok tüylere yapışır.

Ardından kılıçla, sopayla saldırmak ister ancak yine başarılı
olamaz.

Son olarak yumruklarını kullanan Prens, kendini tümüyle yaratığa
yapışmış halde bulur.

Dev sonunda onu çaresiz bırakmış ve yemeye hazırdır.

Buna rağmen Prens'in korkmadığını fark eder ve ona sebebini
sorar.

Prens içinde bir şimşek olduğundan ve bu gücün kendisini
yediğinde ikisini de yok edeceğinden bahseder.

Bu doğrudur çünkü Prens'in bahsettiği silah Bilgi'dir.

Devin avucuna düşmüş gibi görünen korkusuz kahraman aslında
Geleceğin Buddhası'dır.

Dev bu şimşeği fiziksel bir güç olarak algılar ve Prens'i özgür
bırakır.

Prens, Dev'e Öğreti'yi anlatır ve Dev'i mevcut benliğinden
vazgeçirir. Dev toplum için çalışmaya başlar.

Beş duyunun bizi sabitlediği ve fiziksel organların eylemleriyle bir
kenara itemediğimiz dünyanın simgesi olan Dev, Buddha'ya, adsız
ve görünmez olan altıncı silaha, aşkın ilkeye dair bilginin tanrısal
şimşeğine başvurduğu zaman yenildi.

Ancak Dev aslında böylece yakalanmış değil, özgür bırakılmıştı.

Çünkü kendinden vazgeçerek tanrısal olmuştu.

Cusali Nicholas'a göre Tanrıyı insan görüşünden uzak tutan Cennet Duvarı, karşıtların uyuşmasından oluşmaktadır.

Aynı olmak ve olmamak, yaşam ve ölüm, iyi ve kötü gibi eylemleri birbirine bağlayan tüm ikilikler gibi.

Bunlar yolcuyla ezen fakat kahramanın her zaman aralarından geçtiği çarpışan kayalardır.

Freud'un insan yaşamını yaşam ve ölüm içgüdüleri arasında oynanan bir tiyatro olarak görmesi bununla ilgilidir.

Herakleitos'un "evren zıtlıklardan oluşur" ideasıyla da paralellik göstermekte olan görüş, kahramanın yaşadığı iç çatışmalarını anlamlandırması için bir cevaptır.

Kahraman yola çıktığı anda özgürlüğe ulaşmaz.

Aklında ve ruhunda hissettiği şeyler karmaşadan başka bir şey değildir.

Harekete geçmiş olmanın verdiği cesaret, gelecek engelleri bilmemenin getirdiği korkuyla çarpışır.

Aradığı cevaplara ulaşmasının yolu, bu karşıtlığı fark etmekten geçer.

Karşısına çıkan engellerin zihni tarafından konduğunu, her bir engelin kendi sırrını çözmesi için birer basamak olduğunu görmesi kahramanı gerçeğe yaklaştırır.

Başladığı değişimi devam ettirmek veya dönüşümü anlamlı hale getirmek için önce kendini kaybetmesi ve bulması gerekir.

Kabuğundan vazgeçmesi gerekir.

Ancak bu şekilde gerçekten var olabilir, kendini gerçek kılabilir.

Ancak bu şekilde Bilgi'ye ulaşabilir.

**Keza Prens'in egosunu Dev'in tüylerinde bırakıp sıyrılarak
kurtulması da anlatıdaki emsalidir.**

İKİ DÜNYANIN USTASI

İki dünya ayrımı arasında, zamanın görünülerinin bakış açısından nedensel derinliğine gidip gelme özgürlüğü, ustanın becerisidir der Joseph Campbell Kahramanın Sonsuz Yolculuğu'nda.

Bahsettiği iki dünya ruh beden bütünlüğünü ve ayrılığını, kahramanın kendini bulduğu ve kaybettiği anları, yaşamı ve ölümü simgeler bu bölümde.

Dengeyi kurmanın imkansız olduğunu düşündüğümüz anlarda bile, iki zıtlığı aynı bünyede var ettiğinde usta olur kahraman.

Kendi ölümünü kabullendiğinde, kendi bedeninin değil ruhunun ölümsüz olabileceğini kavradığında, kendini aştığında bu yola devam eder kahraman.

Baktığımız açıdan başlayan hikayede çağrıyı kabul eden, eşikleri aşan, dönüş yoluna çıkmaya hazırlanan kahramanın karşısına kendi gibi yolcu görünümlü bilgeler çıkar.

Bhadavad Gita'da Efendinin Şarkısı kısmında Arjuna'nın karşılaştığı Vişnu buna bir örnektir.

Ortak hikayelerdeki oluşum Görünümün Değişmesi olarak anlatılır.

Ona Maceraya Çağrı'daki rehber gibi yolu gösteren, ancak yüreğiyle baktığında, sezgilerini eğittiğinde, dünyayı değil kendini değiştirebildiğinde karşısındakinin tanrı yüzünü görebileceğini söyler.

Kahramanın tanrıyla karşılaşması ne olursa olsun gerçekleşecektir ve aynı anlamı taşıyacaktır.

Bu yüzden "aşkın evrenseli simgeleyen figür", tanrı, irksal ve konumsal anlama değil, tarihsel ana aittir.

Yani yapması gereken her şeyi, kahramana aktarması gereken her şeyi, olması gereken yoğunlukta aktarır.

Kahramanın serüveninde başına gelenler, yaptığı seçimler doğrultusunda şekillenir.

Buradaki simgeler, yalnızca iletişim araçlarıdır.

Tanrının düşkün olarak gelmesi bir şey anlatırken soylu olarak gelmesi bambaşka bir şey anlatır hale gelir.

Bu sürecin şekillenmesiyle de zaten devam edecek olan kahraman yücelirken, yükselirken; gereken gücü ve cesareti sergileyemeyecek olan kahraman yoldan ötededir.

“Teoloğun sorunu, simgesini; geçirmesi gereken ışığı engellememesi için saydam tutmaktır.”

Görünümün değişmesinde özellikle anlatılan ve örnekleri verilen dini figürler vardır; İsa, Yakup, bir yönüyle Vişnu...

Hikayenin “iki dünya” olan kısmında öteki dünyayı ve özellikle öteki dünyanın varlığını vurgulayan diğer tanrısal figürler yer alır.

Çünkü bize içi, ruhu, benden içeri bir ben olduğunu anlatabilecek; daha doğrusu bizi buna en kolay ikna edebilecek kesimdir din adamları.

Söylediği yalan-gerçeklerle hikayelerde kahramanları, dünyada insanları başka bir yol olduğuna inandıran iki dünyacılar, kahramana yansıttığı gerçeğin içindeki yalanı doğru oranda tutmayı öğrenmiştir.

Tanrının büründüğü şekil ve gerçek şeklin kahramana görünürlüğü nasıl kahramanın anlık ve genel sergileyeceği tutuma bağlıysa teoloğun kuracağı yalan gerçek “denge”si de buna benzetilebilir.

Dinin, inancın dönüş yolundakinde tutacağı yer de kahramanın cesaretine, geçmişine, bazı hikayelerde kaderine ve adanmışlık seviyesine bağlı olarak değişim gösterecektir.

Kahramanın yolunda inanç, kalp, az veya çok bir rol oynar.

Yeterince zaman geçtiğinde yolcu; aldığı uzun ruhsal disiplinler, öğretiler ve hatta darbeler doğrultusunda kişisel sınırlarına, çekişmelerine, umut ve korkularına olan bağlılığını terk eder.

Yani dünyevi duygular, aktarımlar ve bu hallere olan temastan uzaklaşır.

Artık doğrunun gerçekleşmesinde yeniden doğuş için gerekli olan özkıymına karşı direnmez.

Kendini ulaşacağı şeyler için, sonsuz olmak için, nesne olmamak için, somut olma halinden çıkmak için değiştirmekten çekinmez.

Kendini temeliyle yıkmaktan uzak durmaz.

Dönüşümden korkmaz, dönüşeceği halden korkmaz.

Bilir ki öğretileri vardır, heybesi doludur.

Usta olmak için, denge için, maddeden öte olmak için savaşır.

Önce kendiyle, sonra dünyayla...

En sonunda büyük an için nitelikleri tam olarak gelişmiş olur.

Bir isimsiz olur.

Yasa, kayıtsız şartsız kabul etmesiyle onun içinde yaşar.

Bununla birlikte bir aktörün oynadığı rolün kostümünü giysin giymesin hep bir insan olması gibi kahraman da hangi yollardan geçtiğini bilerek, ustalarının görünümlerini, öğretilerini hatırlayarak, bir sonsuz olmakla beraber fani olduğunu bilerek yaşar.

Yaşayarak yaşatır.

Her zaman bir öğrenci olur.

“Yok edilmezi tam olarak bilen kişi de yok edilmezdir.”

TARİH YAZILARI

ARİSTONİKOS VE KÖLE AYAKLANMASI

Aristonikos MÖ.133-129 yılları arasında sürececek olan Anadolu'nun ilk köle ayaklanmasına önderlik etmesiyle tanınmaktadır.

Bu ayaklanmanın 'Anadolu'daki ilk' olarak tanımlanmasının sebebi aynı dönemlerde Aristonikos gibi yine Roma'ya karşı oluşan bir başka köle ayaklanması da Sicilya'da mevcuttu.

Peki kim bu Aristonikos?

O dönemde Anadolu'nun batısı Pergamon krallığının hakimiyeti altındaydı.

Pergamon'un son kralı III. Attalos'un babasının, yani II. Eumenes, Efesli şarkıcı bir kadından olma gayri meşru çocuğudur.

Kral III. Attalos'un ardında taht için bir vasi bırakmadan vefatı sonrasında kimilerine göre doğruluğu şaibeli bir vasiyet ortaya çıkar.

Bu vasiyete göre Attalos krallığı Romalılara bırakılmaktadır.

Bu vasiyet Roma ve aristokratlar tarafından onaylansa dahi Aristonikos duyar duymaz bu vasiyeti tanımadığını çok net bir şekilde belirterek kendisini tahtın yeni sahibi III. Eumenes olarak duyurur.

Bu noktadan sonra ise 'Güneş Ülkesi (Helipolitai)' uğruna yapılacak olan ayaklanmanın fitilleri yakılmış oldu.

Aristonikos karşı koyabilmek için tabii ki bir orduya ihtiyacı vardı ve o bu orduyu yaşam koşullarından, yeterince insan görülmemekten yorgun; kalabalık işçi ve kölelerden kurdu.

Bunca yorgun ve hak sahibi olmayan alt sınıf adam, kral olmaya çalışan bu adamı vadettiği 'Güneş Ülkesi' uğruna destekledi.

Yeni kurulacak olan bu düzen, herkesin eşit haklara ve olanaklara sahip olduğu sınıfsız adil bir sistem ortaya koyuyordu.

Bu yeni düzende artık kölelik olmayacaktı, özgürlük herkesin sahip olduğu bir şey olacaktı, tıpkı güneşin fakir, zengin, işçi, köle ayırt etmeden her sabah herkesin üzerine yeniden doğduğu gibi adalet de herkesin üstüne yeniden eşit bir şekilde doğacaktı.

İzmir ve Foça arasında kalan Leukai kenti de bu ayaklanmayı desteklediğini duyurdu.

Bu noktada Aristonikos ayaklanmanın merkez üssü olarak bu kenti benimsedi.

Topladığı ordu ile güneye doğru gayet iyi bir başlangıçla ilerlemeye başladı.

Samos adası ve Foça'yı da kontrolü altına aldıktan sonra artık bir donanmaya sahip olmanın da yardımıyla daha da çok kenti kontrolü altına aldı.

Bu motive edici ilerleyiş, Roma yanlısı aristokratların yönetiminde olduğu Efes ve İzmir gibi şehirlerde devam edemedi ve buralarda büyük yenilgilerle karşılaştı.

Aldığı yenilgilerden sonra İç Anadolu'ya gerilemek zorunda kalan Aristonikos oradaki düzenden memnun olmayan işçi ve köleleri de ordusuna kattı.

Aristonikos aynı zamanda eşit haklar için çabalayan tek kişi değildi.

Roma'da da senato devlet arazilerinin halka dağıtımıyla ilgili reformlar planlamaktaydı.

Bu reformun başında halk sınıfının temsilcisi Tiberius Gracchus vardı.

Reformları halka sunduğu bir konuşmasında üzerine atlayan senato taraftarlarınca sopalarla dövülerek öldürülür.

Bu olayla birlikte planı açıklanan reform çalışmaları da son bulur.

Tiberius'un akıl hocalığını yapan Blossious, yaşananlardan sonra Anadolu'ya gelir.

Aristonikos un akıl hocalığını yapmaya başlar ve o da bu ayaklanmanın bir parçası olur.

Ayrıca, 'Güneş Ülkesi' ideası için de birçok katkıda bulunmuştur.

Geri çekildiği zamanlarda Aristonikos, ordusuna yeni üyeler kattı ve artık bir akıl hocası da vardı.

Ancak bu durgunluk o kadar da uzun sürmedi.

Roma'da döneminin en güçlü devlet adamı olan Crassus ayaklanmanın merkez üssü olan Leukai şehrini kuşatmak için bir ordu topladı.

Ancak işler çok da umduğu gibi gitmedi.

Kendi saldırısında Aristonikos ve ordusu tarafından alt edildi ve esir alındı.

Kendisi için beklenmedik olan bu yenilgiyi pek kaldıramadı ve kendisi esir alan askerin gözünü çıkardı.

O an acısına dayanamayan asker orada Crassus'u öldürdü.

Aristonikos'a ise kendisi yerine Crassus'un kafasını götürdü.

Bu olaylardan yıllar sonra olacak olan Spartaküs'ün köle ayaklanmasında, kölelerin direnişine tüm orduyu yerle bir ederek son verecek olan komutan Crassus aynı zamanda Aristonikos'a karşı yenilen din adamı Crassus'un torununun çocuğudur.

Kazandıkları bu zaferi Muğla civarlarında kutlarken, Romalı Marcus Permana beklenmedik bir saldırıda bulunur.

Ordu, Permana'ya karşı yenik düşer.

Aristonikos'un sonu kesin olarak bilinmese de kimilerine göre Roma'ya götürölüp boğduruldu, kimilerine göre ise de intihar etmiştir.

Karşılaştığı bu ikinci senaryodan sonra ise Blossius da intihar eder.

Anadolu'da oluşan ilk köle ayaklanmasını bastırması Romanın Anadolu toprakları üzerindeki hakimiyetini arttırdı ve krallığına yeni topraklar kazandırmasını sağladı.

Aristonikos bu ayaklanma ile başarısız olsa da durgun ve kabullenilmiş kölelik tarihine bir hareket kattı, alt sınıfın sesini çıkarmasına yardımcı oldu.

Bu başarısız ayaklanmanın fertleri ideaları olan 'Güneş Ülkesi' ne hiç kavuşamadılar ancak kendilerinden sonraki dönemlere yol gösterdiler, başlarına gelen her koşula her daim boyun eğmek zorunda olmadıklarını gösterdiler.

Ancak kimilerine göre ise Aristonikos, sadece taht uğruna vaat ettiği 'Güneş Ülkesini', kazandığı takdirde sisteme geçirmeyecek olan bir liderdi.

Onlara göre Aristonikos, köle ve işçileri kendi çıkarları uğruna kullanmıştı.

SPARTAKÜS VE 3. KÖLE AYAKLANMASI

MÖ 73 yılında Roma, zengin kesim ve onların ihtiyaçlarını gören kölelerden oluşan, sınıflı toplum yapısına sahip bir devlettir.

Zengin kesim aktif güç olsa da bu zaman zaman değiştirilmeye çalışılıyordu.

Yaygın olarak yapılan köle ticareti, ucuz işgücü kaynağının varlığı açısından o dönemde ekonomik anlamda belirleyici bir etkendi.

Farklı coğrafyalardan gelen tüccarlarla veya fethedilen bölgelerin halklarıyla elde edilen köleler daha çok tarla ve maden işlerinde kullanılıyor ve bazılarında da uşaklık yaptırılıyordu.

Bu kölelerden biri de Spartaküs'tü.

Bilinene göre Trakya kökenli olan Spartaküs, isyankar ve direnişçi bir karakter yapısına sahiptir.

İlk defa Roma'da köle olarak satıldığında sahibinden kaçmayı başarmış olması bunun bir göstergesidir.

Bir süre kiralık asker olarak çalıştırılan Spartaküs'ün vücudu köle olarak dağıldı, kimliği ortaya çıktıkça bulunduğu şehri değiştirerek hayatta kalmaya çalıştı.

Nihayet bir gladyatör okuluna satıldı ve buradaki 70 kişi ile beraber arena dövüşleri için eğitime başlandı.

Spartaküs'ün döneminde kölelik daha stratejik kullanılıyordu. Köleler savaşlarda yer alarak askeri amaçlı kullanılıyordu.

Bu, kölelerin arena dışında da savaşa aşina olmalarını sağlayan unsurdu.

Galibiyet sonucu alınan kazançlar köleler arasında eşit olarak paylaştırılıyor, böylece kısa vadede isyan çıkmasının önüne geçiliyordu.

Altın yerine demir bakır gibi temel maddelerle ticaret yapıldığından kendi silah üretimlerini gerçekleştirebiliyorlardı.

Tüm bunlar köleleri hoş tutmak için yapılsa da okullarda balık istifi halinde savaşmayı öğrendikleri ve çalıştırıldıkları gerçeğini değiştirmiyordu.

Zengin kesimin sadece eğlenme ihtiyaçlarını gidermek için arenalarda dövüştürülen köleler, her geçen gün özsaygılarını ve gururlarını biraz daha kaybediyorlardı.

Bundan 60 yıl önce de benzer köle hikayeleri mevcuttu.

Bergamalı Aristonikos bu hikayelerden birini yazmıştı.

Spartaküs'ün Aristonikos'un isyanından ve Güneş Ülkesinden etkilendiği varsayıldığından Aristonikos'a da değinmek gerekir:

Aristonikos, bilinene göre önceki Krallardan 2.Eumenes'in gayri meşru oğludur.

Roma ve Aristonikos arasında anlaşmazlıklar yaşanır ve Aristonikos, kendini III. Eumenis adıyla Kral ilan eder.

Kent soyluları ve Roma, Aristonikos'un Krallığını tanımaz ve kente girmesini kabul etmez.

Bunun üzerine Aristonikos isyan eder.

Fakat bu isyan sıradan bir isyan değildir.

Çünkü kölelere özgürlük ve eşitlik vadetmiştir.

Kardeşlik içinde yaşanacak bir Güneş Şehri kurmayı hedefler.

Aristonikos kendini "köleler ve alt sınıfların lideri" olarak tanımlamaya başlar.

Bu sayede "Güneş'in Şehri"nde kölelerin vatandaşlık aldığı ve hür olduğu fikri Spartaküs'ü etkileyen bir fikir oldu.

Ayrıca Aristonikos'un döneminde de isyan eden kölelerin çoğunluğu gladyatördü.

Gladyatörler adeta savaş makineleriydi ve Spartaküs de bu köle liderlerinden biriydi.

İsyana kadar olan süreçte Spartaküs kendini ve kölelerini geliştiriyor, örgütlenmeye çalışıyordu.

Bir gün kendilerini savunabilecekleri basit araçlarla harekete geçip 70 köle olarak kaçtılar.

İtalya kırsalına ulaşmayı başaran Spartaküs'ün karşısına arabalı askerler çıktı.

Askerleri etkisiz hale getirerek içindeki silahları kullandılar. Yollarındaki köyleri yağmalarayarak, ganimet ve erzakları toplayarak yollarına devam ettiler.

Bu açıdan ordu, ihtiyaçlarını gidermek için erzak toplamak zorunda olsa da yağmalarıyla amaçlarından sapmaya yaklaşmıştı.

Onları durdurmaya çalışanları da atlatarak ilerlemeye devam ettiler.

Ancak zamanla köleler daha fazlasını istemeye başladı ve ilerlerken karşılaştıkları mağdur birçok kesimi aralarına aldılar.

Artık 70.000 kişilik bir ordu kurmuşlardı.

Spartaküs'ün amacı Roma ordusunu yenmek değildi.

Spartaküs, Trakya'ya dönmek için yoldaydı.

Bu doğrultuda grubunu ikiye böldü.

Fakat kendilerini güçlü ve yenilmez görmeye başlayan, günden güne sayısı artan ekip, İtalya'dan intikam için hazırlanmaya ve Spartaküs'e karşı gelmeye başladılar.

Bu sırada Roma, Spartaküs'ün yaptıklarından haberdar oluyordu.

Kölelerin ayaklanması ise diğer ezilenlere cesaret veriyordu.

Roma onları durdurması için dönemin en zengin adamlarından biri olan komutan Crassus'u görevlendirdi.

Crassus önce birkaç adamını Spartaküs ve birliğini gözetleme amacıyla gönderdi ancak askerler Spartaküs'e saldırmayı tercih etti.

Büyük bir yenilgi alan Crassus'un askerleri geri döndüklerinde onlara verilen ceza, gruplar halinde dövülerek katledilmeleriydi.

Hepsi çarmıha gerildi.

Yaşanan kayıplar ve alınan yenilgilerden sonra Roma Crassus'un yanına General Pompei'yi gönderdi.

Pompei, Anadolu'yu ele geçirmiş güçlü bir komutandı.

Spartaküs Pompei'nin gücünün farkındaydı.

Bu sebeple Crassus ile uzlaşmaya karar verdi.

Crassus bu teklifi reddetti çünkü Spartaküs gibi bir kölenin ordusunu yenmiş olduğunu sindiremeyecek kadar öfkeliydi.

Spartaküs ile göğüs göğüse çarpıştılar.

Spartaküs 12.300 kölesini kaybetti.

Kalan askerleriyle geri çekilmeye çalıştı ancak Crassus onu takip etti.

Spartaküs kaçıp saklanmaları gerektiğini söylediye de köleler kendilerine güvenlerini kaybetmediler, kaçmayı bırakıp karşı koymaya karar verdiler.

Bu karar Crassus'u amacına ulaştırmış oldu.

Çünkü onları artık bozguna uğratacağına emindi.

Ayrıca Pompei ve Roma'ya kanıtlaması gereken bir gücü vardı.

Savaş tekrar başladı ve bu defa Spartaküs beklediği galibiyete ulaşamadı.

Crassus, Spartaküs ve ordusunu köşeye sıkıştırıp yok etti.

Crassus eve hırsının sonucunu almış, elinde büyük bir zaferle dönmüştü.

İsyancı 6000 kölenin bedeni çarmıha gerilerek ibret olması için Capua'dan Roma'ya kadar dikilerek sergilendi.

Hikayelere birçok açıdan bakıldığında Spartaküs'ün, belli yönleriyle Aristonikos ile paralel bir olay örüntüsü yaşadığını görebiliriz.

Benzer biçimde toplumun sınıflı yapısında ezenlerin altında kalmış ezilenleri bünyesine topladı.

Onları örgütleyerek harekete geçirdi ve kaçıp kurtulabileceklerine inandı.

Ancak asıl dikkat etmemiz gereken kısım destek bulan her kesimin ihtiyaçları doğrultusunda diğerlerini tanımayarak hareket edebilecek olmasıdır.

İnsan gücüne ihtiyaç duydukları için köle satın alan zengin kesim, paraya ihtiyaç duydukları için insan kiralayarak veya satarak günün ekonomisini devam ettiren köle tüccarları, eşitlik getirmek için yola çıkan ama silah ve erzak bulmak için yollarındaki köyleri yağmalayarak ilerleyen köleler bu ayaklanmadan bahsederken karşılaştığımız örneklerdendir.

Böylelikle güç, ezen ve ezileni yaratabilen unsur haline gelebilir.

THOMAS MÜNTZER VE KÖYLÜ AYAKLANMASI

Köylü ayaklanmaları, Avrupa'da 16. yüzyılda karşılaşılan; siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda yaşamı değiştirmeye yönelik tepkilerden biridir.

1500 yılı ve sonrasında Thomas Müntzer'in önderliğiyle başlayan ayaklanma da ilk etapta benzer nitelikte sayılabilir.

Ayaklanma dışındaki olaylarda da özellikle Müntzer ve Luther'in arasında yaşananlar Reform'la ilgilidir.

Dönem; kilisenin, din adamlarının, batıl inanışların ve bağınazlıkların devriydi.

Manastırlar aktif olarak kullanılıyor ve çocuklar eğitim için buraya gönderiliyordu.

Bu çocuklardan biri de Müntzer idi.

Daha çocukken bir kont tarafından idam ettirilerek babasını kaybeden Müntzer'in feodaliteye düşmanlığı belki de bu zamandan başlamıştı.

Gençlik yıllarında ilk çağ filozoflarını okuyarak kendini geliştiren Müntzer, o yıllarda yazılar yazmaya başladı.

95 adet tezi olması ve genel yazılarının düzene karşı eleştiriler içermesi onu bulunduğu yerden ayrılmaya ve yola çıkmaya itti.

Öğretmen olarak çalışmaya başladığı sırada, bir başpiskoposa karşı birlik kurdu ve isyancı ruhuyla burada tanıştı.

Sonrasında Luther tarafından vaiz olarak atanan Müntzer, Luther ile ilk kez burada karşılaştı.

Geldiği yerde halkla temasa geçebileceği alanlar olduğunu fark eden Müntzer, buralarda emekçilerle iletişim kurmaya ve onlara vaaz vermeye başladı.

Önceleri Luther gibi prenslikleri destekleyen bir karaktere sahip olsa da halk onu gerçeklerle yüzleştirdi.

Artık ütopyacı komünist bir teologdu. Luther ise Müntzer'in bilgili olmasından rahatsızdı, onu küçük görüyordu.

Yeni bakış açıları kazanarak zenginlerin kilisesine karşı ilk kez halkla eyleme geçen Müntzer, ceza olarak sınır dışı edildi.

Bu kovulmadan sonra hareket etmesi gerektiğini düşünen Müntzer Prag'a gitti.

Geldiğinde onu Luther'in destekçilerinden gören halk tarafından coşkuyla karşılandı.

Fakat sonraları çıkardığı Prag Manifestosu, vahiysel dili ve kilise eleştirileri; onun anti Lutherci olduğunu gösterdi.

Halkın baskısıyla buradan da ayrılmak zorunda kaldı.

Barınacak yer bulamayan Müntzer kendini proleterlerin olduğu bir şehirde buldu.

Burada çalışmalarını geliştirirken ulaştığı görüş ilkçağ mistikleri gibi panteist bir bakış açısıydı.

Din öğretimi ve ibadetler konusunda yenilikçi yöntemler geliştiren Müntzer, bu sırada Luther ile ilk andan itibaren tartışmalara devam ediyordu.

Çünkü Reform'u tam anlamıyla gerçekleştirecek ve insanlara adaletli bir yaşam verecek olan Luther'in aslında o kadar da halktan yana olmadığı aşikardı.

Müntzer'e göreyse Reform, yaşamın tüm alanlarını içinde barındırması gereken bir oluşumdu.

İçinde bulunulan durumun doğru değerlendirilmesi ve gerekenin yapılmasıydı.

Papazlık yaptığı zamanlarda bebek vaftizine karşı çıkan, ekonomik eşitliği savunan ve “Tanrı Krallığı” adını verdiği ütopyik bir sosyal düzeni hedefleyen Müntzer, özellikle Reform’u ilan etmeye yaklaşırken Luther’den karakteristik anlamda farklı olduğunu belli edecekti.

Luther kişisel gücünü politik anlamda yetkin kullanamıyordu.

Kendi başına Reform alevini harlayamıyor, risk almıyordu.

Bu sırada İncil’i çeviren, bağnaz törenleri kötüleyen ve halkı örgütleyen Müntzer bir makale çıkardı.

Bu makaleyi kendi adıyla bastırtan Luther, dürüstlükten uzak davranışıyla Müntzer’e gerçek bir lider olmadığını gösterdi.

1517 yılında Reform’un ilk hareketliliği başladığında Luther’in etrafında burjuvazi vardı.

Güç hoşuna gittiği için Luther, köylülere verdiği sözleri tutmadı ve onlara ihanet etti.

Soylu ve zenginleri yanına çekmek için halkı kötüledi.

Halka karşı birleşen soylular, onlara “Tanrı’nın acımadığına merhamet yok!” düşüncesiyle yaklaştı.

Müntzer zamanla Almanya’yı gezerek propagandalar yaptı ve ezilen halkla direnişi buluşturdu.

Bu sırada halk takımı 12 maddelik bir bildiri yayınladı.

Bu, o zaman için ilerici düşüncelerin olduğunu anlatıyordu.

Ek olarak Müntzer de köylülere mektuplar gönderdi.

Aynı zamanda gittiği yerlerde din adamlarının desteğini de alan Müntzer’in ulaştığı kişilerin sayısı arttı.

Müntzer yeterli güce ulaştığını düşündüğünde halkın toplanmasını sağladı ve ayaklanmanın başına geçti.

Almanya'nın neredeyse tamamını kapsayan bu harekette karşı karşıya kalan sadece soylular ve köylüler değildi.

Çünkü savaş esnasında fakirleşen, ganimet umuduyla köylülere katılan şövalyeler de oldu; prenslerin vaatlerine kanarak taraf değiştiren köylüler de.

Yani dürüstlük, ciddiyet, sadakat, özveriye karşı da açılan bir savaştı bu. İnsanın, liderin, askerinin ahlakını ölçen bir savaştı.

Savunmaya geçen fakat her şeye rağmen askeri bilgi ve disiplinden yoksun olan halk, askerlere karşı fazla direnemedi.

Bundan bir yıl sonra da farklı bölgelerde ayaklanmalar devam etti.

Hepsi zamanla bastırıldı ve on binlerce köylü öldürüldü.

En çok zarar gören din adamları, en karlı çıkan zenginler oldu.

Manastırlar ve kiliseler yıktırıldı.

Prensler tek gücün onlarda olmasını istediler.

Yakıp yıktıkları yerlerden buldukları mallarına el koydular, burjuvaların ekonomik bağımsızlıklarını ellerinden aldılar.

Sınıf gözetmeksizin herkesi işçi yapmaya çalıştılar.

Kentleri sömürmeye başladı, vergileri arttırdı ve herkesin kazançlarına almaya başladılar.

Bu savaşın sonunda soylular, yaşananları unutturmak için birçok şey yaptılar.

Devamında kalkışılan ayaklanmalardan sonra savaş, iki yüz yıl sonra Engels'in karşılaştırmalı anlatısıyla kaleme alınarak yeniden hatırlarda yer etmeye ve incelenmeye başladı.

Reform yapılırken bile sürekli bahsedilen güç ihtiyacı ve güç fetişi mevcut.

Luther'in bir alana yönelmesi fakat kendini geliştirmemesi kendine olan özsaygısını ve güvenini kazanamamasına yol açtı.

Başta halka vadettiği değişim ve ilkeleri, sonrasında bağımsız hareket edemeyeceğini düşünerek yok sayması onu kendine dürüst olmayan, zayıf bir karakter yaptı.

Zenginlerin ve güçlülerin yanında yer alması sadece işini sağlama almak için yapılmış ancak hedefinden ve devrimden uzaklaşan bir hareketti.

Bu ideolojisinin sağlamlığı hakkında da yorum yapabilmemizin önünü açıyordu.

Dürüstlüğüyle bir ideoloji yaratabilirdi, ideolojisi sağlamdıysa da bunu yürütecek ciddiyeti gösteremedi.

Müntzer ise bu yolda farklı rehavetlere kapılmış, hem inançlı hem inançsız bir yapıya dönüşmüştü.

Savaş sırasında "Tanrı bizim yanımızda" diyerek halkın bir anlık gardını düşürmesine sebep olan cümlesi, askerlerin saldırması için yeterli süreyi verdi.

Bir yandan İncil'dekilerin yanlış yorumlandığını söylüyor, diğer yandan yanlış olanın insanlar olduğunu savunuyordu.

Kararlılık açısından doğru bir örnek teşkil etmeyen Müntzer'in kaybının temel sebeplerinden biri de zaman zaman yaptığı ani değişikliklerden kaynaklandı.

Kararlılıkla yönetilen bir isyan olsaydı, yenilseler de aldıkları yenilgi daha etkili ve gururlu olabilirdi.

Çoğu karşılaşmada tuzağına düşülen güç, burada da etkindi.

Direnif ve isyan gibi değişim fikrini baz alan hareketlerin amacına ulaşması için gereken güç, kişinin özgüveninin ve dik duruşunun olmadığı yerde bir patlayıcıya dönüştü.

KAPİTALİZM YAZILARI

GENÇLER İÇİN KAPİTALİZME GİRİŞ

Kapitalizm, başlangıçta iktisadi bir model olarak sunulmuş veya algılatılmış olsa da mevcut düzenin ve -olumlu olumsuz, çoğunlukla olumsuz- ilerleyişin temeli ve yöneticisidir.

İnsanoğlunun kendini geliştirmesi, analiz yeteneği edinmesi ve bunu doğru yönlendirmesiyle sistemler oluşur.

Kapitalizmin şu anki konumu da bu açıdan bu "iktisadi model" in tasarımcılarına şaşkıncı gelmemektedir.

Çünkü zaten oluşum nedeni toplumu, toplumları, küresel boyutta yönetecek bir sisteme ihtiyaç duyulmuş olmasıdır.

Yine de belki beklenenden daha fazla etkisine kapılan bu akım, toplumların tüm hayati organlarını; başta bankalar olmak üzere tüm ticari ve ekonomik modelleri, okul ve eğitim verilen tüm eğitim merkezlerini, bilim ve sanatı, tarih ve coğrafyayı, geçmiş ve geleceği kozasına alarak insanlığın geçireceği dönüşümü başka bir boyuta sokmuş ve doğma zamanı geldiğinde kozadan hastalıklarla dolu bir dünya çıkarmıştır.

Yeni toplumda yeni değerler vardır.

Yapılan her iş verimine göre, kurulan her ilişki çıkarına göre, yaşayan her insan başarısına göre ve çıkılan her yol sonucuna göre değerlendirilmeye başlanmıştır.

Yeni düzenin temeli bu "ölçme-karşılaştırma" ya dayanır.

Her varlığın bir gelişmişlik düzeyi ve potansiyeli vardır.

Neredeyse tüm çocuklara aşılana rekabet etme gücü, becerisidir.

İlk olarak ailesinde olmak üzere okulda, oyunda maruz kalınan karşılaştırmalar ve özellikle akademik başarıyla ölçülen gelişmiş olma hali, daha çekirdekten özgüveni eksik birey olmaya çalışan insanlar yetişmesine sebep olmuştur.

Dolayısıyla dışa karşı güvensiz, manipülasyona açık, birçok psikolojik rahatsızlığa sahip veya sahip olacak bir gençliktir elimizdeki.

Yapılan bu teknik analiz, ölçme karşılaştırma, geçmişi belli bir oranda değiştirse de şimdiki ilmek ilmek işleyerek geleceği paramparça etmektedir.

Bunu yaparken de çok basit ama kolay bir oluşum onun kilit noktasıdır: antropoloji.

Antropoloji; sosyal bilimlerin, insanın, tarihin, geçmiş ve geleceğin, düşünce ve uygulamanın, ekonomi ve politikanın, toplumla ilgili her alanın kapsayıcısıdır.

Evrensel boyutta geçerli olan, hayatın her yerine nüfuz eden bu alan; kapitalizmin ilk etapta hedeflediği “özel mülkiyet” anlayışını gerçekleştirmesi için en uygun bilim dalıydı.

Yeniden yapılandırılmak istenen piyasaya, her şeyin bir dönem sonra bu takıyı alması için sermayeye, kontrol edilmek istenen endüstriye, “aykırı” fikirlerin oluşumunu önlemek için eğitime, bizi ve özel hayatlarımızı “olması gereken” yola sokmak için aileye kendini enjekte etti.

Günümüzdeki bilim, gelişiminin etkisiyle var ettiği maddi varlığını ve dolayısıyla ilerleme gücünü kaybetmiş, doğasının aksine kendini tekrar eden ve durağanlığı kabul eden bir yapı haline getirilmiştir.

Beşeri disiplinler bu kapitalist düzenin oluşturduğu, oluşumuna ihtiyaç duyduğu, metaların üretiminde bir araç rolü oynamaktadır.

Hem metalaştırmada hem metaları yaymada, hem uygulamada hem uygulatmada bu yönüyle özellikle edebiyat, tarih ve antropoloji; manipülasyon için kullanılan temel silahlardır.

Coğrafi-sermaye, kültürel-sermaye, sosyal-sermaye ve artık insan yaşamını sermaye haline getiren, her şeyin tüketimden oluştuğu,

tüketimin de kolayının üretildiği, dünya çapında hakim bir “pazar” kuruldu.

Toplumsal ilişkilerin yok sayıldığı, her koyunun kendi bacağından asıldığı evrilerek bugüne gelmiş yeni dünya düzeninde popüler öğeler var oldu.

Popüler bilim, sanat, kültür, eğitim, müzik, yemek, insan...

Liberalizmin, daha doğrusu neo-liberalizmin yarattığı en önemli ve en tehlikeli şey belki de pop-starlar.

Yaşadıkları toplumun, hatta küresel boyutta toplumların, bahsedilen tüm bu ölçekleri ve araçları kullanarak, ölçme karşılaştırmalar yaparak, yazarak ve konuşarak, antropolojiyi özümseyip tarihi doğru analiz ederek, geçmişini amaçları doğrultusunda iyi okuyup hareket ederek tasarlanan, pişirilen, bize sunulan bir yemek.

İnsanlara düşman edindirmekten yola çıkarak, insana yalnız olduğunu hatırlatarak ve onları gafil avlayarak düzene sokma çabası.

Güçlüleri güçlendirme ve zayıfları güçsüzleştirme hareketi.

KAPİTALİZM VE DİN

Her canlı hayatta kalma içgüdüyle hareket eder.

İnsan da dünyada bu refleksle yaşamını devam ettirir.

Bu esnada karşısına bu refleksi tetikleyebilecek farklı gerçeklikler çıkar.

Örneğin ilk insanlar için bu gerçek, zorlu gerçek, karanlıktır.

Çok basit bir şey gibi gözükse de insan ilk kez karşılaştığı, bilmediği şeye karşı korku hisseder.

Bu tetikleyici; bir ses, bir hayvan, herhangi bir doğa durumu olabilir.

İnsan bu belirsizliklere karşı dayanıklı olabilmek için bir güvenceye, rahatlamaya ihtiyaç duyar.

İhtiyaç duyduğumuz bu şey inançtır.

İnanışlar ilk etapta doğaya karşı yapılmıştır.

Freud'a göre totem en eski inanış formlarından biridir.

Biz insanlar yaşama devam edebilmek için umuda, yaşama sevincini ve arzusunu canlı tutabilmek için meraka ihtiyaç duyarız.

Totemler bu konumda, özellikle ilkel dönemlerde, her ikisine de cevap veren kapsayıcılıkta olabilir.

Sonraki aşamada yaşanan diğer bir inanış da büyü ve ritüellerdir.

Büyüler zamansal genişlikte, bilinmeze karşı yaşadığımız, belirsizlikten kaynaklı huzursuzlukları ve kuşkuları gideren düşünsel bir uyuşturucudur.

Din de bu antropolojik temelde incelendiğinde inanışların evrilerek geldiği güncel haldir.

Rüyaları ve bilincin ötesine geçilen zihinsel yolculukları açıklamak için de kullanılan din, sonrasında ortaya ruh kavramını ve öbür dünyayı çıkarmıştır.

Bilinçaltında kişinin yaşadığı veya gördüğü şeylerin farklı biçimlerde tezahür ediyor olması, insanın özünde iki ruha sahip olduğu, birinin uyanık diğèrinin uyur durumda aktif olduğu gibi inanışları getirmiştir.

Bununla beraber iki ruhtan diğèrinin başka bir dünyadan, öteki taraftan, gelerek bize mesajlar verdiğine de inanılmaya başlanmıştır.

Şu andaki dinlerde anlatılar genellikle ölümlle ilgili açıklamalara yer verir.

Ölümün sonrasını, ruhun yolculuğunun bilinemeyen kısmını anlatır.

Ölüm gerçeğiyle ilgili kabullenişleri kolaylaştırır.

İnsan yaşamının da bir sonu olacağı gerçeğini ve bizi sona yaklaştıran zamanı unutturarak dünyaları yaşanabilir kılar.

Çünkü ölüm ağır bir hakikattir.

Bu yüzden inanılan dinler ölümü kurtuluş olarak ve bazen de zafer olarak simgeler.

Bunlarla birlikte günümüzdeki dinlerin temelinde merhamet etmek, sadaka vermek gibi davranışlar yer alıyor.

Sadaka verecek kişinin varsıl, merhamet edecek insanın üst sınıftan bir birey olması gerekiyor.

Buna göre yardıma ihtiyacı olanın da yoksul ve desteğe ihtiyaç duyan, ezilen bir alt sınıfa ait olması bekleniyor.

Yani toplumda alt ve üst sınıflar var ediliyor.

Toplumda bariz bir biçimde bu zıtlıklar oluşturuluyor, dayatılıyor.

Aynı zamanda da bu küçük iyiliklerle, din başlığı altında ve hatta din için atılan adımlarla bir adalet sağlanması bekleniyor.

Oluşumun zaten eşitsizlikler üzerinden ilerliyor olması ise vaat edilen ve gerçekte yaşananlar arasında bir çelişki, insanlık için bir kısır döngü yaratıyor.

İnanışın bu bilimsel ve hatta somut tarihi incelendiğinde Marx'ın "din halkın afyonudur" görüşü ortaya çıkar.

Ona göre inananların yaptığı, gerçek dünyadaki gerçek özgürlük yerine öte dünyadaki yalan özgürlük vaadini benimsemektir.

Hayata geçirilenin, sinsice planlanmış olduğunu düşünmemektir.

Egemen sınıfın ideolojisine karşı koymamaktır.

Bu fikir insanların potansiyellerini indirgemek, böylece olası isyanları önlemektir.

Kendi hakimiyetlerini haklı çıkarmak veya olağan göstermek için halklarını sürekli baskı altında ezerek uysallaştırmaktır.

Kurulan bu inanma-inandırma ilişkisinin bozulmaması için güç sahipleri, değişime, dönüşüme kapılarını kapatır.

Dinlerde devrim olmaz.

Bu köklü değişim gerçekleşmeyeceğinden inançlar, zamanla iktidar savaşını kazanmış olanların silahı, sopası haline gelir. "Din, ezilen sınıfın iç çekişleridir."

Özel mülkiyetin kutsandığı, zenginliğin korunduğu ve bu yüzden adaletin fiilen yer almadığı yeni dinlerdeki olan ve olabilecek tek değişim parayı kerteriz noktası olarak yapılandır.

Bugünkü sistem için kapitalizme uyum sağlamaktır.

İktidar sahipleri insanları umutlandırarak, bir çıkış olduğuna ve o çıkışın inanmakla geleceğine ikna ederek gücü ellerinde tutarlar.

Sahip oldukları saadeti halkla paylaşmaz, halklarına karşı çıkma hakkı tanımazlar.

Halkın düştüğü hallerin halkın suçu olduğunu savunurlar.

İsyan etmek yerine mevcut konumlarına şükretmeleri gerektiğini söyleyerek akıllara girerler.

Bir yerden sonra kullandıkları araçlar meta haline gelir, sistem bir inanç ve vaat çukuruna dönüşür.

Tüketmeye, dolandırılmaya, dolandırmaya, kolay yoldan kazanç sağlanabilecek her oluşuma açık bir sistemde buluveririz kendimizi.

Herhangi bir tüketim ürünü gibi hızlıca kullanılıp atılırız.

KAPİTALİZM VE AİLE

Aile toplumu oluşturan ilk, en özel ve temel birimdir.

Aile toplum için bir denge unsuru yaratır ve yarattığı dengeyi taşır.

Kurulan aile düzeninde, aile fertlerinin birbirlerine karşı sorumlulukları ortaya çıkar.

Başta biyolojik olmak üzere psikolojik, sosyal, ekonomik, tarihi ve kültürel; hem bireysel hem toplumsal ihtiyaçlar burada karşılanır, karşılanmalıdır.

Böylece kişi başta kendine, sonra yaşadığı topluluğa karşı sorumluluklar edinir ve görev bilinci kazanır.

Aile kendinin ve dünyanın farkında, güven duygusu gelişmiş, kararlı ve cesur, ahlaklı bireyler yetiştirmekle yükümlüdür.

Doğası gereği insan, gruplar halinde yaşar.

Günümüzde karşılaştığımız manzarada, insanlar kendi seçimleriyle meydana getirdikleri ailelerinde bile bir arada yaşayamıyor.

Kapitalizm inanmayarak söylediği “ailenin kutsal olmasını” ve “bölünemez olmasını” bize satmaya çalışır.

Büyük oranda ayrılıklar ve parçalanmalar da bu söze körü körüne inanılmasından gelir.

Burada inanışlar ve gelenekler bize karşı kullanılır.

Aileyi oluşturacak bireyler kendi ailesi, toplumu veya kendisi tarafından yetiştirilmiş olmalıdır.

Ancak bu şekilde sağlıklı bir altyapı oluşturulabilir veya sunulabilir.

Bu aileler bünyesindeki fertlere güvenlik içinde özgürlük sunar.

Koşulsuz gelişim desteği sağlar, yol gösterici olur.

Duyulan sadakat, gösterilen dürüstlük ve örülen güven ağı içinde bireyler hayatı göğüsleyebilir.

O zaman aileler güçlü olur.

Gelgelelim kapitalizm daha ortaya çıkışıyla bize getirdiği özel mülk anlayışını ailelerin içinde de canlı tutuyor.

Çocuklara küçük yaşlardan itibaren alınan pahalı giysilerle, onları okumayla tanıştıracak dönemde markalarla tanıştırmayla, yemek yedirmek için ellerine verilen telefon-tabletlerle veya önlerine oturtulan televizyonlarla içimize taşıyoruz kapitalizmi.

Düzenli olarak bizim istatiklerimize göre bize sunulan baş döndürücü reklamlara, sosyal medyada yalandan hayatlara kanıyoruz.

Bir çarpıcı renge, bir yeni moda akımına aldanıyoruz.

Evimize her gün kargo gelirken teslim olduğumuz sistem kapitalizm değil de nedir?

Bu noktada kullanılan, sistem için etkili bir silah olan “başka seçenek yok” anlayışdır.

Bir ebeveyn çocuğu için kaliteli bir eğitimi tercih eder.

Öyleyse özel okuldan başka çare yok.

Gün içinde saatlerce arabada yolculuk ediyoruz.

En yeni araba en iyisiyse başka çare yok.

Yeni araçlar daha sık bozuluyor.

Her ay tamirciye gitmekten başka seçenek yok.

Özel okul eğitimi iyi veremedi.

Dershaneden başka çıkış yok.

Bu demek oluyor ki bir şekilde dahil olduğumuz tüketim-daha hızlı tüketim yolculuğunda “cazibesiz yararlılık” yerine “yararsız cazibe”yi tercih ettik.

Yani ihtiyacınız olduğunu düşünerek aldığınız çoğu eşya size ihtiyacınız olduğunu düşündürterek aldırıldı.

Çocuklarınıza reklamlar dolayısıyla verdirdiğiniz paralı eğitimler hiçbir işe yaramadı.

Üstelik sonrasında bunun için onlar suçlandı.

Diğer olumsuz sonuçlarda da hep birileri günah keçisi ilan edildi, bu çoğunlukla çocuklar ve gençler oldu.

Dışarıyla kendinizi, ailenizi, hayatınızı kıyaslamaya başladığınızda bu sonu gelmeyecek bir döngü demektir.

Artık başarı ve hatta son zamanlarda mutluluk tahammül edilemez bir olgu olup çıkar.

Mevcut koşullarda kimse yaşam koşullarından memnun değildir.

Çünkü kapitalizm parayla, statüyle, malla, mülkle bir sınıflılık yaratır.

Sen rütbe kazandığında senin üzerinde başka biri olacaktır.

Maaşına zam aldığı anda bir şeyler daha pahalı olacaktır.

Çocuğun iyi bir not getirmediğinde, tekrarı olmaması için özel derse göndereceksindir.

Çocuğun ikinci olsa da birinci olması için kursa göndereceksindir.

Buna güvenmememiz gerekir ama kandırılırız.

Bize gösterilen ve elde etmemiz gerektiğini düşündürten bu “en ” kavramı bir fetiştir.

Sistem mutluluğun başarılı olmaktan geçtiğini, başarının mutluluk getirdiğini söyler.

Başarı ise “en”i temsil eder.

En olmak için daha çok para kazanmamız da gerekir, daha çok kontrol etmemiz de.

Bu kontrolü de dışarıdan gördüğümüz haliyle uyguluyoruz.

Kapitalizmin kontrolünde gerçekleşen ise bize yarattığı metaları kullanıyor olmasıdır.

Artık birbirimizi dinleyemiyor, çocuğumuzu anlayamıyoruz.

Başta psikolojik olmak üzere sosyal, ekonomik, tarihi ve kültürel ihtiyaçlarımıza karşılık veremiyoruz.

Bu sorumluluğu alması için psikologlara, öğretmenlere para öduyoruz.

Bir diğeri gittiği için gidiyor, bir diğeri yaptığı için yapıyoruz.

Olduğumuz kişiden de uzaklaşıyoruz.

Kendimize yabancılaşıyoruz.

Bu yüzden kendini tanıma rehberi, kişisel gelişim kitapları, bu yüzden kendini bulma terapisi, bu yüzden anne-çocuk, baba-çocuk kampı.

Yaşadığımız kuşkusuz toplumsal bir yabancılaşma, toplumsal bir çürüme.

Kapitalizm sadece para değil; emek, zaman, ilişki, yaşam da çalar.

Kapitalizm önce kendinizle kurduğunuz bağları yıkar.

Yarattığınız aile, yarattığınızı düşündüğünüz bir şey oluverir.

Doğrusu daha fazla kabul etmemektir.

Tekdüzeliğe, tek olmaya, en olmaya karşı koymaktır.

Reddetmek, değişim istemektir.

Değişim getirmektir.

Üretmektir.

Kapitalizm bu anlamda kaleyi içten fethetmiştir.

Gereken şey harekettir.

FAŞİZM YAZILARI

FAŞİZMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Faşizm, 20. yüzyılın en tartışmalı ve karmaşık siyasi ideolojilerinden biridir.

Kökleri, antik çağlara kadar uzanan otoriter yönetim biçimlerine dayanan bu ideoloji, modern zamanlarda çeşitli sosyal, ekonomik ve politik koşulların etkisiyle şekillenmiştir.

Faşizmin temel unsurlarının izlerini antik çağlarda görmek mümkündür.

Roma İmparatorluğu, merkezi otoritenin güçlü olduğu, liderin mutlak bir güçle yönettiği bir sistem olarak, faşizmin bazı özelliklerini barındırmaktadır.

Roma'nın askeri başarıları ve geniş toprakları, imparatorluk ideolojisinin temel taşlarını oluşturmuş; bu bağlamda, ulus bilinci ve toplumsal birliktelik vurgulanmıştır.

Antik Roma'da, lider figürlerinin kişisel otoritesi, toplumun tüm kesimleri üzerinde baskı oluşturmuştur.

Bu dönem, otoriter yönetim biçimlerinin meşrulaştırıldığı ve güçlü liderlik anlayışının toplumda kabul gördüğü bir süreçtir.

Antik Yunan'da ise, özellikle Sparta ve Atina gibi şehir devletlerinde, otoriter yönetim biçimleri belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Sparta'da, askeri bir elit tabaka, toplumu sıkı bir disiplin altında yönetmiştir.

Bu yönetim tarzı, bireylerin kolektif çıkarlar uğruna feda edilmesini esas almıştır.

Atina ise, demokratik bir yapıya sahip olsa da, toplumun belirli kesimlerinin (özellikle kölelerin) dışlanması, otoriter unsurları içermektedir.

Bu dönemlerdeki toplumsal yapı, faşizmin ulusal birliği sağlamak amacıyla bireyleri nasıl kontrol edebileceğine dair ipuçları sunmaktadır.

Orta Çağ, siyasi otoritenin dinî temellere dayandığı bir dönemdir.

Bu süreçte, ulusların kimliklerinin gelişmesi ve milliyetçilik düşüncesinin ortaya çıkması, faşizmin temel dinamiklerini oluşturacak bir zemin hazırlamıştır.

Feodal yapıların çöküşü ve merkezi devletlerin güçlenmesi, toplumda yeni bir toplumsal düzen arayışını beraberinde getirmiştir.

Bu dönemde, devlet otoritesi, toplumsal dayanışmanın ve birliğin sağlanması için güçlü bir araç olarak görülmüştür.

Rönesans ve Aydınlanma dönemleri, bireylerin haklarının ve özgürlüklerinin sorgulandığı, ulusal kimliklerin yeniden tanımlandığı süreçlerdir.

Bu dönemlerde, birey merkezli düşünce akımları ve ulus devlet anlayışları, faşizmin yükselişine giden yolda önemli bir rol oynamıştır.

Ancak, Aydınlanma'nın getirdiği değerler, bireysel özgürlük ve eşitlik talepleriyle birlikte, otoriter ideolojilere karşı bir zıtlık oluşturmuştur.

19. yüzyıl, faşizmin ideolojik temellerinin atıldığı bir dönemdir.

Milliyetçilik akımları, Avrupa'nın birçok bölgesinde yükselişe geçerken, bu akımların sosyal ve ekonomik arka planında, sınıf çatışmalarının ve Sosyal Darwinizm'in etkisi bulunmaktadır.

Sosyal Darwinizm, evrim teorisinin sosyal alanlara uygulanması olarak tanımlanır ve toplumsal gruplar arasında rekabet ve üstünlük anlayışını teşvik etmiştir.

Bu anlayış, toplumların ve ulusların "hayatta kalma mücadelesi" olarak yorumlanmış ve zayıf bireylerin ya da grupların dışlanmasını meşrulaştırmıştır.

Sosyal Darwinizm, faşizmin ideolojik temellerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Bu kavram, özellikle 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında, Avrupa'daki birçok otoriter hareketin destek bulmasında etkili olmuştur.

Faşistler, "güçlü olanın hayatta kalması" ilkesini benimseyerek, ulusal kimlik ve birlik anlayışlarını pekiştirmişlerdir.

Bu ideoloji, savaş ve çatışmayı doğal bir olgu olarak görmüş ve toplumları daha güçlü bireyler ve gruplar üzerinden inşa etme hedefini gütmüştür.

19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başları, Avrupa'da siyasi istikrarsızlıkların ve ekonomik buhranların sıkça yaşandığı bir dönemdir.

Bu koşullar, toplumlarda otoriter rejimlere duyulan ilgiyi artırmış, siyasi liderler için popülist söylemler geliştirmelerine zemin hazırlamıştır.

Bu bağlamda, faşizmin gelişimi için uygun bir zemin oluşmuştur.

Faşizm, 20. yüzyılın başlarında İtalya'da Benito Mussolini liderliğinde ortaya çıkmıştır.

Mussolini, toplumda kaos ve belirsizlikten yararlanarak, güçlü bir liderlik ve ulusal birlik çağrısı yapmıştır.

Faşist ideolojinin temel ilkeleri arasında devletin önceliği, ulusal kimlik ve güçlü bir otorite anlayışı yer almaktadır.

Mussolini'nin faşizmi, sadece bir siyasi hareket değil, aynı zamanda toplumsal bir dönüşüm arayışıdır.

Almanya'da Adolf Hitler liderliğindeki Nazi Partisi, faşizmin en uç noktasını temsil etmektedir.

Nazi ideolojisi, ırk temelli bir üstünlük anlayışıyla birleşerek, faşizmi daha da radikalleştirmiştir.

Bu dönemde, otoriter yönetim, savaş ve soykırım gibi insanlık tarihine kara leke olarak düşen olaylarla özdeşleşmiştir.

Nazi rejimi, faşizmin en karanlık yüzünü sergileyerek, Avrupa'da büyük bir yıkıma yol açmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından faşizm, birçok ülkede ciddi bir tepkiyle karşılanmış ve yeniden şekillenmiştir.

Savaş sonrası dönemde, faşizmin unsurlarını taşıyan bazı rejimler, otoriter yönetim biçimlerini sürdürse de, klasik anlamda faşizm büyük ölçüde etkisini yitirmiştir.

Bununla birlikte, bazı ülkelerde, neo-faşist hareketlerin ortaya çıkması, bu ideolojinin köklerinin hâlâ var olduğunu göstermektedir.

Özellikle 1960'lar ve 1970'lerde, Avrupa'da sağcı hareketlerin yeniden canlanması, faşist ideolojinin toplumda nasıl bir etki yarattığını gözler önüne sermektedir.

Günümüzde, faşizmin yeniden canlanması, globalleşme, ekonomik krizler ve toplumsal eşitsizlikler gibi nedenlerle gündeme gelmiştir.

Neo-faşist hareketler, popülist liderler aracılığıyla, toplumda korku ve belirsizlik ortamını besleyerek, destek bulmaktadır.

Bu durum, faşizmin tarihsel köklerinin hâlâ geçerliliğini koruduğunu göstermektedir.

Ayrıca, sosyal medyanın yaygınlaşması, faşist ideolojilerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

Faşizmin toplumsal etkileri, sadece siyasi arenayla sınırlı kalmamış; kültürel, ekonomik ve sosyal alanlarda da derin yaralar açmıştır.

Faşist rejimler, genellikle muhalefeti susturarak, toplumsal kutuplaşmayı artırmış ve bireysel özgürlükleri kısıtlamıştır.

Eğitim, sanat ve medya üzerinde sıkı bir kontrol mekanizması oluşturularak, propagandanın etkisi artırılmıştır.

Bu durum, toplumların demokratik değerlerini zayıflatmış ve otoriter yönetimlerin yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Günümüzde bazı sağcı ve neo-faşist hareketler, Sosyal Darwinizm'in çağdaş versiyonlarını benimsemektedir.

Bu akımlar, ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri meşrulaştırmak amacıyla, "güçlülerin" ve "zayıfların" doğada olduğu gibi birbirleriyle rekabet ettiği fikrini kullanmaktadır.

Toplumda, farklı etnik kökenler ve sosyal gruplar arasındaki ayrımların derinleşmesine neden olan bu düşünce, faşizmin günümüzdeki yansımalarını anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir.

Faşizmin tarihsel gelişimi, antik çağlardan günümüze dek uzanan bir süreçtir.

Bu süreç, farklı dönemlerde çeşitli sosyal, ekonomik ve politik dinamiklerle şekillenmiştir.

Otoriter yönetim biçimlerinin ve milliyetçilik akımlarının etkisi, faşizmin ortaya çıkışında belirleyici olmuştur.

Günümüzde ise faşizmin yeniden canlanması, modern toplumların karşı karşıya olduğu zorlukların bir yansımasıdır.

Bu nedenle, faşizmin kökenlerini ve gelişimini anlamak, günümüzdeki siyasi ve toplumsal sorunları çözmek adına kritik bir önem taşımaktadır.

Faşizm, sadece geçmişin bir ideolojisi değil, aynı zamanda günümüzün de önemli bir sorunu olarak varlığını sürdürmektedir.

FAŞİZMİN KİTLE PSİKOLOJİSİ

Birçok tanımlaması vardır faşizmin.

Kimisi şiddete dayalı tüm faaliyetleri kapsayan genel bir ideoloji olarak tanımlar; kimisi de İtalyan aşırı sağının benimsediği bir yönetime indirger.

Tanım farkları bir yana, faşizmin son derece birleştirici bir unsur olduğu kesindir.

İster faşistlerin karşısında olun, ister yanında; saflarınızda sizin gibi düşünen, sizin gibi davranan ve sizinle beraber mücadele etmeye hazır birilerini bulabilirsiniz.

Bu kadar kutuplaştırıcı ve taraf seçmeye zorlayan bir ideolojiyi incelemek için, hem insan bilincinde hem de toplumsal bilinçte temellere inmek zorundayız.

Faşizme neyin sebep olduğu, neden insanların bu şekilde bir araya geldiği ve bu durumun nasıl sona erdirilebileceğini tartışmak için de hangi davranışların, hangi reflekslerin “faşist” olarak tanımlanacağını belirlememiz gerekiyor.

Psikolojik temellerde yatan ve her yerde kendince versiyonları görülebilen bu fikri altyapı partiler veya siyaset düzlemi kullanılarak açıklanamaz.

Çünkü faşist partiler ve faşist uygulamalar varsa, faşist insanlar vardır.

Faşizm bir hükümet politikası değildir, hiçbir zaman da olmamıştır.

Faşist uygulamalar toplumun temeline tezahür eder, toplumsal pratiklerden beslenir ve devamlılığını da bu sayede sağlar.

Faşizmin tarihinde baktığımızda ortak bir gelişim çizgisi görürüz.

Bu çizgi genelde toplumsal zayıflık anlarından başlar.

Bu zayıflık anı bir işgal, yoksulluk veya toplumsal refah eksikliği olabilir.

Bundan sonraki adım genelde bu toplumsal sıkıntı anından bir grubun sorumlu görülmesi ve halkın buna ikna edilmesi olur.

Söz konusu grup ülkenin içinden olabileceği gibi tamamen dışarıdan da olabilir.

Bu gruba karşı bir düşmanlık gelişir, bu düşmanlık beslenir ve zaman içinde çoğunlukla güç kullanımıyla bu grubun tasfiye edildiğini görürüz.

Anlık refah artışı veya ekonomik ilerleme sağlansa da bu durumun uzun vadede sürekliliği sağlanamayacağı için yeni bir düşman bulunması gerekir.

Bu “düşman bulma kültürü”, sadece faşist ideallere sahip devletler katında değil, bu ideolojiden izler taşıyan insanlar arasında da rahatlıkla görülebilir.

Nitekim her toplumun hemen her sınıfında bu tür düşmanlaştırıcı ve ötekileştirici politikalar görüyoruz.

Daha önce bahsettiğimiz gibi, faşizm zayıflıklardan beslenir.

Devamlı bir “güç istenci” ile kendini açıklaması ve çoğu zaman bir ülkeyi tekrar “eski güzel günlerine” döndürme vaadi de şimdiki güçsüzlükten kaynaklanır.

Bir devlet politikası olarak faşizm ile bireysel faşizmler arasında kayda değer bir fark bulunmadığını iddia edebiliriz.

Bu durumda, faşist uygulamalar, yani başkasının kötülüğü üzerinden kendini aklama ve agresiflikle kendini ilerletme davranışı da sadece devletlere özgü bir durum değildir, tek tek bireylerin de benimsediği bu davranış ancak kitlelerin kabulü ile bir devlet politikasına dönüşebilir.

Toplumsal zayıflık anlarını incelemek bireysel olanlara kıyasla nispeten daha kolaydır.

Çünkü bu durum genellikle kendini ölçülebilir, istatistiksel verilerle gösterir ve sebebini bulmak kolaydır.

Ülke ciddi bir ekonomik krizde olabileceği gibi aktif olarak nüfusun büyük bölümünün doğrudan ya da dolaylı olarak dahil olduğu bir savaşın içinde de olabilir.

Toplumun tamamına sirayet eden bu huzursuzluklar da kişisel düzlemde kendini gösterir.

Fakat faşizm sadece bu zamanlarda ortaya çıkmaz.

Güçlenmesi için bu tür kriz anları gereklidir fakat faşist fikirler ve uygulamalar her çağda, hayatımızın her anında karşımıza çıkar.

Günlük hayatımızdaki faşizm, bireylerin ruhsal güçsüzlüklerinden kaynaklanır.

Çoğunlukla hor görülen sevgi yetersizliği, ilgi açlığı gibi durumlarla temelleri atılan bu güçsüzlük, kişinin büyümesiyle doruk noktasına çıkar.

Toplumda yalnız olan, gelişiminde ve hayatında etkili olan her alanda kendi başına bırakılmış ve hayatta kalmak için zorlanan insan, genlerinde saklı olan davranışlarına döner ve kendine bir "sürü" arar.

Kendisi gibi yalnız ve güçsüz durumdaki insanlarla bir araya gelerek güçlü hale gelen kişi, ancak bu güçten aldığı değerle hareket eder; bu da sahip olduğu gücü kişinin duygusal hayatının devamı için bir gereklilik haline getirir ve onu bir "güç" olmaktan çıkararak bir bağımlılık, bir ihtiyaç yapar.

Buraya kadarki haliyle toplumun birçok kesiminde görülen ve bir sorun teşkil etmediği düşünülen davranışların faşizmle ilişkisi sorgulanabilir.

Fakat “güç” tek etken kriter haline geldiğinde, birlikteliklerinden güç alan topluluklar kendilerini sınamaya başlar.

Bu sınamaya, içinde bulunulan toplumun kuralları ve normlarıyla birlikte değişir ve dünya genelinde çok geniş bir skalaya oturur.

Bahsettiğimiz bu topluluğun gücünün sınırlayıcı “normların” gücünü aştığı yerde şiddet olayları olarak değerlendirdiğimiz olaylar yaşanır.

Bir futbol takımı taraftarlarının başka bir taraftar grubuna saldırması bahsettiğimiz olgunun en sıradan ve günlük tezahürlerinden biridir.

Faşizm, insan topluluklarında bir siyaset aracı olarak ortaya çıkmaz, tam aksine; en gündelik ve sıradan olaylarda benimsenen, pekiştirilen ve alışılan davranışların siyaset düzleminde bir araç olarak kullanılmasıyla meydana gelir.

Faşist siyasette bulunan bir insanın günlük hayatında faşist davranışlarda bulunmaması beklenemeyeceği gibi, faşist davranışlarda bulunan herhangi birinin de faşist siyasete meyletmesi şaşılacak bir durum değildir.

Faşist davranışlar gündelik hayatta yer yer herkesin dahil olduğu eylemlerdir.

Dolayısıyla bu ideolojiyle mücadelenin ilk arenasını meclis veya sokak değil, kişinin kendisidir.

KAPİTALİZMİN BİR FORMU OLARAK FAŞİZM

Kapitalist ve faşist ideolojiler arasındaki yakın ilişki, davranışlarının ortaklığından çıkarılabilir.

Zaman zaman karşıt veya farklı olarak görülen bu iki ideolojinin birleşimi, dünyayı ve insanlığı uzun süredir bulunduğu çukurda tutmaktadır.

Kapitalizm ve faşizm arasındaki yakınlığı ve ortaklığı görebilmek için her ikisini de iyi tanımak ve tarihsel gelişimlerini incelemek gereklidir.

Kapitalist mekanizma, günümüzde insanların bir işyerinde çalışması ve emeklerinin karşılığı olarak çeşitli malzemeleri onların kılmaya yarayacak parayı temin etmelerine dayanan bir sistemdir.

Bu sistemde, kişi ürettiği değerden uzaktır; çoğunlukla emeğinin karşılığında çok daha az bir ücrete mecburdur ve sistemden çıkması mümkünatsız gösterilmektedir, çünkü “dünyanın düzeni hep böyle olmuştur ve hep böyle olacaktır”.

Kapitalist sistemde insanlar bir işi yaparak geçirdikleri zaman karşılığında para alırlar.

Aynı şekilde bir şey satın alırken de aynı para kullanıldığı için aslında kişi zamanının karşılığında ürün almış olur.

Hayatının bir kısmını satarak mülk edinebilir.

İnsanları buldukları duruma mecbur bırakabilmek için kapitalizm değer üretimi sağlayan kaynakları ele geçirmek ve elde tutmak zorundadır.

Su kaynakları bir şirkete ait olduğu sürece insanlar zamanlarının bir kısmını satarak su satın alacaklardır, daha doğrusu buna mecbur kalacaklardır, çünkü su içmelerinin başka bir yolu yoktur.

Tarlalar kişilere ve şirketlere ait olduğu sürece kendilerini ve ailelerini beslemek için zamanlarını satacaklardır.

İşte aslında bu kadar temel ve basit kılcal damarlardan beslenen ve kişileri hapseden kapitalizm, tüm bu kaynakları elinde tutmak için var gücüyle çabalar.

Kağıt üzerinde çok kolay teşhir edilebilen ve açıklanabilen kapitalizmin en sağlam köklerini insan psikolojisinde saldığı görülür.

Kimse temel ihtiyaçlarını elde edebilmek için hayatını satmak zorunda kalmak istemez elbette, fakat kapitalizm kendi yarattığı bu hengameden çıkmak için yine kendisinden geçen yeni yollar tarif eder.

Kişi hayatını satarak madde elde etmek istemiyorsa, maddeleri sahiplenip aynısını başkalarına yapabilir.

Bu şekilde, sınıflı toplum yapısını zedelemeyen insan tepkilerinin önüne geçilebilir; çünkü insanlar kendileri zulme uğramak yerine başkalarına zulmetmeyi tercih ederler.

Zaten kapitalizmin devamını sağlayan da bu ilkedir.

Yani herkes, kendisi için en iyisini ister; bu sürecin başkalarına etkisi ise kapitalizmin yarattığı hayatta kalma ihtiyacı içerisinde önemsiz hale gelir.

Herkes kendisi ve belki sevdikleri için en iyisini isterken toplumsal piramitte yukarı doğru bir hareketlenme başlar.

Herkes yukarı tırmanmaya çalışırken ve birbirinin üstüne basarken, kapitalizmin kanunları kurtarıcı olarak geri gelir.

Burjuva yasaları bu “rekabetin” haksız bir şekilde gerçekleşmesini, yani şiddetin işin içine girmesini önlemek için vardır.

Fakat aynı yasalar, kapitalizmin kendi şiddetini engellemez.

Kapitalizm günümüzdeki formunu Sanayi Devrimi sonrasında almış olmakla birlikte evrensel bir fikirdir.

Tarih boyunca var olmuş olan bir akımın aldığı son biçimdir.

Bu anlamda da yeni bir olgu olarak değerlendirilmemesi gerekir.

Antik çağlardan itibaren gücün kontrolü kapitalizminine yakın bir şekilde sağlanmıştır.

Gerçek gücü barındıranlar, yani askerler, işçiler ve çiftçiler her zaman daha büyük ve sanal bir güç tarafından kontrol edilmiştir.

Bu güç, "üstün sınıflardır".

Tarihsel süreçte soylular, din adamları, ve burjuva olarak değişen bu üstün sınıf, emek üretmemesine, yani gerçek bir değer yaratmamasına rağmen üretilen emek ve değeri sahiplenir ve bundan faydalanır.

Bu mekanizma, tarih boyunca karşımıza çoğunlukla emperyalizmle birlikte çıkar, ve sonrasında da ilkel bir faşizme evrilir.

Kapitalizm ve diğerlerine üstünlük ihtiyacı, evrenseldir ve insanın içinde bulunan bir güdünün ortaya çıkması ile hakim kılınır.

İnsan, kendi başına olduğunda etrafındaki her şey ona fayda sağlamak için varmış gibi görünür, tıpkı dinlerin iddia ettiği gibi.

Aynı zamanda bu, temel bir hayvan davranışıdır.

Faydayı esas almak ve faydayı da kendisi için istemek, tıpkı hayvanlar gibi insanların da derinlerinde yer alan ve uzun süre giderilemeyecek arzularından biridir.

Fakat etrafında tıpkı kendisi gibi düşünen, ortaya çıkan değeri kendisine isteyen onlarca, yüzlerce başka insan olduğunda; değeri kimin sahipleneceği bir güç tartışmasına dönüşür.

Bu güç tartışması, tarihsel kapitalist mekanizma içerisinde faşist altyapıların oluşmasını sağlar.

Neil Faulkner, Marksist Dünya Tarihi kitabında ilk insan gruplarının tercihleriyle ilgili şunu söyler: “Hiç bitmeyen yiyecek arayışının zorluğu sıklıkla alternatifleri ortaya çıkarıyordu: Bazı gruplar daha muhafazakâr bir seçim yaparak oldukları yerde kalır, yaşamlarını eski şekilde sürdürür ve işlerin yolunda gideceğini umut eder. Daha girişken olan bazılarıysa belki yeni bir bölgeye göçecek, yeni avlanma teknikleri geliştirecek, ya da bilgi, kaynak ve emeklerini bir araya getirmek üzere diğer gruplarla bağlantı kuracaklardır”.

Dünya tarihi, başarılı olan girişken grupların geri dönüp muhafazakar olanların emeğini sömürmesiyle doludur, ve bu temel mekanizma tarih boyunca değişmemiş, günümüzde kapitalizm ismi altında hakimiyetine devam etmiştir.

Başarılı ve cesur olanların olmayanları hakimiyet altına aldığı ve sömürdüğü düzenler temelde ne kadar ortaksa, kapitalizm ve faşizm de o kadar ortaktır.

Temellerinde ve tarihsel köklerinde hiçbir fark bulunmayan bu iki ideoloji arasındaki tek fark, eylemlerine ilk başladığında faşizmin etnik kökene vurgu yapması ve bunu bir esas olarak kabul etmesidir.

Fakat bir faşist bir deneyimde “yabancılar” temizlendikten sonra faşizmin eksiksiz bir kapitalizme dönüştüğünü görürüz.

Güçlünün güçsüzü sömürmesini doğal karşılayan ve hatta teşvik eden bu insanlıktan uzak tutum, aksinin savunulduğu her yerde çabalarını ve kaynaklarını birleştirerek ortak bir davranış sergiler.

Kapitalizm, faşizmi gerektiği yerlerde bir silah olarak kullanır.

Halkı dünyanın düzeninin hep böyle olduğuna ve hep böyle olacağına inandırmak için, değer kaynaklarını elinde tutmak için ve gerçekten yıkıcı şiddeti kendi tekeline almak için faşizmi ve onun şiddetini kullanır.

İkisini ayrı ve hatta düşman sanmak, çok büyük bir hatadır.

Kapitalizm ve faşizm, her konuda ortaktır ve birlikte çalışır.

Değişim için gereken de mücadele hareketinin birlikte çalışmasıdır.

DENEME YAZILARI

YARATIMIN DOĞASI ÜZERİNE

İnsanoğlu, bu gezegende bildiğimiz haliyle var olduğundan beri yaratmayı sürdürüyor.

Hatta artık takıntı derecesine gelen bu durumun sonucu olarak yaratacak yeni formlar bulmaya başladık.

Peki neden yapıyoruz bunu?

Neden tüm hayatımızı bir şeyleri var etmeye çalışarak geçiriyoruz?

Akla gelebilecek ilk cevaplardan biri Tanrı'yı taklit ettiğimiz olacaktır.

Gerçekten de, günlük hayatımızın pek çok anında kendimizi Tanrının yerine koyduğumuzu düşünebiliriz.

Yargılama yetisine, güce kavuşmayı isteriz ve gerekirse, yok etme hakkını da görürüz kendimizde.

Tanrının bizi ve etrafımızdaki her şeyi yarattığını düşünerek biz de bir şeyler yaratmaya çalışırız.

Belki onun planını geliştirmek niyetiyle yapılan bir şeydir bu, belki de onun eserini onun elinden almaya ve kendimizin yapmaya çalışırız.

Belki de var etmenin ateşini çalmaya, kendimizi yeni tanrılar yapmaya çalışırız.

Yaratıcıyla rekabet ederiz ve hatta zaman zaman kendimizi ondan üstün görürüz belki, onun yaratmadığı şeyleri yarattığımız için.

Fakat zayıf düştüğümüzde hızlıca teslim oluruz, afet zamanlarında insanın ne kadar aciz olduğundan bahsetmeye başlarız, ama hepimiz içimizde Tanrıya özenir ve hatta ondan daha iyi olduğumuzu düşünürüz.

Gerçekten de Tanrı, insanın yaratma arzusunu incelerken kullanılabilir belki de en iyi örnek.

Yaratımın büyük ölçeğinde Tanrıyı ve kendimizi rahatlıkla doğru yerlere yerleştirebiliyoruz.

Peki ya Tanrıyı da biz yarattıysak?

O zaman özendiğimiz bu “varlık” kim oluyor veya neyle rekabet ediyoruz?

Sanatımızın ve bilimimizin, bizi farklı kıldığını düşündüğümüz zihnimizin en nadide ürünlerinin geçmişine baktığımızda Tanrı özentisinin sürekli olarak karşımıza çıktığını görüyoruz.

İster yaratıcısından nefret eden Frankenstein'ın canavarı olsun, ister kumlara gömülmüş haldeki Ozymandias; ister ateşi çalan Prometheus, ister dünyaları yok eden Oppenheimer olsun, insan devamlı olarak Tanrı'ya benzeme gayreti içinde.

Bu gayret, kimi zaman yaratma, kimi zaman da yok etme dürtüsünü barındırıyor içinde.

Ve bütün bu gayret, Tanrıyı insanı yaratan ve tanım gereği ondan üstün olan bir varlık olarak tanımladığımızda, bir babayla oğulun ilişkisine benzer bir yere oturabiliyor.

Bir tarafta yaratıldığı için minnettar olan ama artık kontrolü devralmak ve kendisi yaratmaya başlamak isteyen insan, diğer tarafta yaratımını kontrol altında tutmak ve çevresine zarar vermesini önlemek isteyen Tanrı.

Ve yaratımın kontrolünü elde edemeyen insan, bir şekilde yaratıcısına benzeme gerekliliğiyle yok etmeye girişir.

Bu çok daha mümkündür çünkü, ve özel bir yeterlilik gerektirmez.

Babasına benzemeye çalışan insan, onun tersi olarak da aynısını yapabileceğini düşünür.

Ve bu şekilde şeytanı yaratır.

Belki de bu düşünceden, insanın tanrıyı ve şeytanı yaratırken kendisini baz aldığı sonucu çıkabilir.

İnsan kibirlidir.

Günümüzün “modern” dünyasında bilimsel olarak evrendeki yerinin ne kadar küçük olduğunu bilen insan bile, başkasının yaptıklarını kabul etmeye yanaşmaz.

Peki o zaman nasıl çok daha ilkel, kendisini evrenin merkezinde gören insan etrafındaki her şeyin kredisini algılayamadığı varsayımsal bir varlığa verdi?

Çünkü korkuyordu.

Korkuyordu, çünkü anlayamıyordu etrafında olanları.

Çünkü bilgisizdi.

Fakat biz biliyoruz.

Elbette hala bilmediğimiz çok şey var, hatta bildiklerimizin daha büyük ölçekte ceviz kabuğunu doldurmayacağı bile söylenebilir; ama artık bilmediğimizi biliyoruz ve belki de daha önemlisi, artık bilmek için bir yöntemimiz var: bilim.

Ve bu yöntemle, insan artık kendisini yöneten bu taklit döngüsünü kırabilir; hayatının sorumluluğunu ve kontrolünü kendinden hareketle yarattığı bir varlık yerine bizzat kendine geçirebilir.

Ve tüm bu gelişmeler, insanın yaratım arzusunda bazı değişimlere neden olmalıdır.

Yarattıklarının yavaş yavaş canlılık özelliklerini sergilemeye başlamasıyla beraber, insan tam anlamıyla tanrı fikrine oturmaktadır ve bu, insanın tanrıda eleştirdiklerini değiştirmesi için bir fırsattır.

Klonlama teknolojisinin ve robotiğin gelişmesiyle insan, artık olmayandan var edebilecek güce yaklaşmaktadır.

Tüm bu gücün getirdiği ve getireceği sorumluluk, belki de evrenimizde görülmemiş bir uygarlığa kapı aralama ve kısa süre içinde kendini boğma olasılıklarına eşit uzaklıkta durmaktadır.

Tam bu noktada, artık yaratabilen ve yok edebilen insan, hangisini nerede yapacağını belirlemeli ve sonunda binlerce yıllık yanlışlardan sıyrılıp doğru bir yaratıcı-yaratılan ilişkisi ortaya koyabilmelidir.

Bunu yapabilmek için de önce kendini tanımalı ve aklını kullanmaya cüret etmelidir.

TRAJEDİNİN KUTLU EZGİSİ

Hindu kutsal kitabından alıntıladiğı “İşte ben ölüm oldum, dünyaların yok edicisi” sözüyle akıllarda yer buldu Robert Oppenheimer.

Öncesindeki ve sonrasındaki tüm fizikçilerden bir şekilde ayrılmayı ve özel bir kişilik olarak tanınmayı başardı.

Kendisinin çelişkili hayatı ve yaptıkları, anlaşılmasını daha da zor hale getirdi ve ortaya bir bilim insanından ziyade bir Hint prensini andıran bir karakter çıktı: Atom bombasının babası, dünyaların yok edicisi.

Oppenheimer’ın çelişkilerini tek bir zihinde toparlayabilmek oldukça zor.

Çünkü hayatında yaptıklarını ve düşündüklerini sıraladığımızda neredeyse devamlı bir salınım durumunda olduğunu görüyoruz.

12 yaşında jeoloji üzerine konuşma yapmaya davet edilen, gençliğinde “yeni fiziği” aramak için Avrupa’yı dolaşan, daha sonra bulduğu bu yeni fiziği Amerika’ya getiren, komünist düşünceleriyle devamlı devlet gözleminde bulunan, romantik hayatını stabil bir hale getiremeyen, öğretmenini öldürmeye çalışan, melankolik ruh halinden çıkamayan, yüksek miktarda tütün kullanan ve on binlerce insanın ölümünden sorumlu bir bombayı insanlığın kullanımına sunan bu adam standart bir şekilde anlaşılamazdı zaten.

Aynı dönemlerde yaşamış ve çalışmış diğer bilim insanlarının, diğer fizikçilerin bu skalada bir hayat sürmediklerini bildiğimize göre şu soruyu sorabiliriz: Neydi bu adamın derdi?

Gerek filmde gerekse gerçek hayatında kendisiyle ilgili en çok vurgulanan ve en önemli noktalardan biri, doğu felsefesine duyduğu derin ilgi.

Nitekim kendisinin Hint kutsal metinlerini orijinal dilinde okumak için Sanskritçe öğrendiğini de biliyoruz.

Bu kutsal metinlerden hem kendisinin en çok üzerinde durduğu, hem de yaptığı alıntıyla akıllara kazınan Bhagavad Gita, özellikle incelenmeye değer.

Bhagavad Gita anlam üzerine bir sorguyla başlar.

İnsanın iki yanını, alt ve üst benliğini, ilkel ve gelişmiş yönünü, ileriye ve geriye temsil eden iki akraba gücün savaşıyla: Kuravalar ve Pandavalar.

Kuravalar ilkelliği ve kaosu, Pandavalar ise gelişmişliği ve düzeni simgeler.

Ordular yerlerini almış ve savaşmaya hazırken, Pandava ordusundan Prens Arcuna, arabacısı Krişna'ya kendisini iki ordunun tam ortasına getirmesini ve orada durmasını söyler.

Düzen ve kaosun ortasında bir yerde, ölmenin ve öldürmenin anlamını sorgulayacak olan Prens, tıpkı Oppenheimer gibi yolunu kaybetmiş görünür.

Bu savaşın akrabalarını öldürmesini gerektireceğini bilen Arcuna, bunun ona nasıl bir şans kazandıracacağını bilemez.

Savaşmaktan vazgeçmek üzeredir ki önemsiz görünen arabacısı Krişna kendisine hayatın anlamı üzerine öğütler ve bilgiler vermeye başlar.

Nitekim bu önemsiz arabacı Krişna, zaman geçtikçe daha kutsal bir varlık olduğunu belli edecek ve en sonunda kendini tanrıların tanrısı olarak tanıttacaktır.

Kendinden ve ne yapması gerektiğinden emin olamayan Prens, zamanla arabacısını daha dikkatli dinlemeye ve söylediklerine daha çok değer vermeye başlar.

Krişna, kendisine korkaklık etmemesini, görevini yapmasını söyler.

Görevini yapması için akrabalarını öldürmesi gerektiğini tekrar tekrar vurgulayan Prensin aldığı tek cevap onların zaten defalarca öldüğü ve bu ölümden sonra da tekrar dünyaya gelecekleridir.

Komünist ve enternasyonalist fikirleriyle bilinen Oppenheimer'ın içinde bulunduğu ikilem böylelikle daha iyi anlaşılır.

Bir tarafta akrabalarını öldürmesi ve görevini yerine getirmesini söyleyen bir "tanrı", diğer tarafta bunun yanlış olduğu konusunda ısrar eden vicdanı vardır.

Tıpkı bir taraftan atom bombasının gerekliliği konusunda kesin olan Amerikan hükümeti ve diğer taraftaki Oppenheimer'ın vicdanı gibi.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde -ki bu benim naçizane görüşümdür- ünlü alıntının çoğunlukla yanlış anlaşıldığı görülür.

"İşte ben ölüm oldum", Tanrı Vişnu olarak kimliğini açıklayan Krişna'nın Arcuna'yı ikna etmek için çok kollu formuna geçtikten sonra söylediği sözdür bu.

Ve bu bağlamda, Oppenheimer ölüm olan Vişnu değildir, akrabalarını öldürmek için ikna edilmiş Prenstir sadece.

Savaşın amacı veya sonucu değildir.

Vişnu'nun isteği üzerine -ki bu benzetmede Vişnu Amerika Devleti olur- silah olarak kullanılan biridir.

Savaşın sonra da devlet tarafından rahat bırakılmaması silah olarak rolünü pekiştirir.

Fakat kitaptaki Prensin aksine, ikna olması vicdanını susturmamıştır.

Tam da bundan dolayı yarattığı gücün yıkıcı potansiyelini birinci elden deneyimledikten sonra kullanımını sınırlandırmaya ve engellemeye çalışır.

Çok daha büyük yıkımı engellemek için nispeten küçük bir yıkım yaratmak.

Hem Vişnu'nun hem de Amerika'nın kararı bu yöndedir.

Bu küçük yıkımı yaratacak olanlar ise Prens Arcuna ve Robert Oppenheimer'dır.

Bu onun dünyanın yok edicisi değil, kurtarıcısı olma yoludur.

Robert Oppenheimer, insan doğasının karmaşıklığını çelişkileriyle simgeleyen bir karakterdir ve hikayesi, insanın iç çatışmalarını ve insanın kaderini anlama yolculuğunu yansıtır.

Sonuçta büyük bir yıkımı önlemek için küçük bir ölüm yaratmayı seçti.

İşte bu, trajediyi anlatan kutlu ezgiydi.

Robert Oppenheimer'ın antik Yunan mitolojisindeki gururlu Prometheus'la benzerlikleri de vardır.

Mitolojide Prometheus, insanlara bilgi getirdiği ve ateşi çaldığı için Zeus tarafından zincirlerle cezalandırılmıştır.

Bu efsane insanlığın ilerlemesini ve bilgiye olan susuzluğunu simgelemektedir.

Oppenheimer'ın da bilgiye aç bir zihni vardı ve bu bilgiyi atom bombasını geliştirmek için kullandı.

Ancak bu benzerlik bilgi edinme arzusuyla sınırlı değildir.

Hem Prometheus hem de Oppenheimer getirdikleri bilginin sonuçlarından ahlaki olarak sorumluydular.

Prometheus insanlara ilerlemeleri için ateş verdi ama aynı zamanda ateşi kötüye kullanmanın sonuçlarıyla da yüzleşmek zorunda kaldı.

Oppenheimer atom bombasını geliştirerek savaşın sona ermesine katkıda bulundu ancak aynı zamanda bombanın yıkıcı gücüyle de karşı karşıya kaldı.

Zincire Vurulmuş Prometheus'un öğretileri, bilginin gücü ve ahlaki sorumluluğun karmaşıklığı üzerine derin düşüncelere yol açıyor.

Prometheus insanlığa verilen bilgiyi kullanmanın sonuçlarıyla yüzleşirken Oppenheimer, bilimin savaşa hizmet etme potansiyelinin sert gerçekliğiyle karşı karşıya kaldı.

Hem entelektüel hem de güçlendirici bu zorlayıcı deneyimler, insanlığın ilerlemesinin ve ahlaki sorumluluğun karmaşıklığını anlamamıza yardımcı olur.

Bu, bilgi ve güçle birlikte gelen ahlaki sorumluluğun önemini vurgulamaktadır.

İnsanlar zengin bir bilgi ve güce sahip olduklarında, bu gücü nasıl kullanacakları konusunda etik kararlar vermek zorundadırlar.

Prometheus ve Oppenheimer bu kararları alırken zor karşılaştırmalar yapmak zorunda kaldılar.

Ayrıca doktrin, insanlığın ilerlemesi ve teknolojik gelişmeden kaynaklanan etik sorunları da ele almaktadır.

Oppenheimer'ın atom bombasının geliştirilmesine yaptığı katkı, bilimsel ilerlemenin insanlığa hem büyük faydalar hem de büyük tehlikeler getirebileceği gerçeğini yansıtıyor.

Bu, bilim insanlarının ve liderlerin teknolojik gelişmelerle uğraşırken etik açıdan dikkatli olmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Özetle Zincire Vurulmuş Prometheus ve Bhagavad Gita'nın öğretileri, Robert Oppenheimer'ın hayatındaki zor kararlarını ve ahlaki sorumluluklarını daha iyi anlamamıza yardımcı olur.

İnsanların bilgi ve güçle ve ölümün gerekliliğiyle baş etme biçimi, bu öğretilerin ortaya çıkardığı zorlu soruları ve derin yansımaları içerir.

Bu öğretiler, bilim ve teknolojinin insanlık üzerindeki etkisinin anlaşılması açısından önemli bir rehberlik sağlamakta ve insanların bu gücü nasıl kullanacakları konusunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olmaktadır.

SES

Hayal gücü insanın var olan dünyanın dışına çıkma aracıdır.

Somut yaşamdaki sınırların ötesine taşıdığı, zihinsel dünyaya ait bir evrendir.

İnsanın aynı anda hem yaratıcı hem yaratılan olabileceği alandır hayal dünyası.

Yeni bir gerçeklik yarattığımız, bir yönüyle gerçeklerden kaçtığımız bu kendi imalatımız dünyada, tasarladığımız halimiz çoğunlukla tasarlanmış halimizden daha iyi bir haldedir.

Cesurdur, varsıldır; yöneticidir, kurucudur; kahramandır...

Belli bir bilinç seviyesine ulaştığımızda oluşturmaya başladığımız hayalleri sahip olduğumuz imkanlardan, hayatımızdaki insanlardan, geçmişimizden ve olası geleceğimizden yola çıkarak yapılandırırız.

Bu düşler geleceğe dair umutlu olmamızı ve devam etmek için bir sebep bulmamızı sağlayabilir.

Peki her şey hayal ettiğimiz gibi giderse ve kurduğumuz bu dünya bizim gerçekliğimiz olursa ne yaparız?

Griffin albino bir üniversite öğrencisidir.

Farklı görünümünden dolayı okulda, sokakta ve girdiği ortamlarda dışlandığı bir çocukluk ve gençlik yaşar.

Toplum tarafından sahip çıkılmaz, ötekileştirilir.

Yalnız bırakıldığı zamanlarda toplumu gözleme fırsatı olan Griffin, toplumun bazı davranış kodları olduğunu fark eder.

Bu kodlar, başlangıçta bize dayatılan, sonraları kabul etmek zorunda kaldığımız ve hatta bazen de farkında olmadan benimsediğimiz kalıplardır.

Bu doğrultuda oluşmuş, günlük yaşantımızda çoğu alışkanlık haline gelmiş ortak tepkilerimiz vardır.

Bütün bunlar bizi farklı ve çocukluk masumiyetiyle kıyaslandığında kirlenmeye müsait, suç üretmeye yatkın bireyler haline getirir.

Bu dünya oluşumlarında herkesin birbirinin kuyusunu kazmak istediği hakim düzen vardır.

Hl böyleyken yapılan herhangi bir işte samimiyet olması, kurulan hayallerin saflık içermesi oldukça düşük bir ihtimaldir.

Bir yesi olduğu, hatta olamadığı toplumun hali böyleyken Griffin; zm toplumda kendine bir yer açmakta bulur.

Akademik başarılarla kendini saygıdeğer bir konuma taşımayı planlayan Griffin, vaktinin çoğunu okul laboratuvarında çalışmalar yaparak geçirmeye başlar.

Teorik bilgisini yetkin hale getirmek için yoğun okumalar yapar.

Tasarladığı proje için uğraşırken yaptığı deneylerden olumlu sonuçlar almaya başlayınca bunu okul yönetimine sunar.

Yöneticilerden destek beklerken projesini okulun sahiplenmesi zerine Griffin'in tek umudu da elinden alınmiş olur.

Adalet için farklı yollar denese de uğradığı haksızlık ve içinde biriken öfke onu intikam almaya iter.

Edindiği deneysel kazanımlarla inanılmaz bir özgüvene ulaşan Griffin, görünmezliğin formülünü bulur.

Bu süreçte maddi yetersizliklerden dolayı babasının parasını almak zorunda kalan Griffin, adaleti yerine getirmek ve ahlaklı olanı yapmak için çıktığı yolda ilk ahlaksızlığını yapmiş olur.

Babasının bu olaydan sonra intihar etmesiyle kaybedecek bir şeyi kalmayan Griffin, kendini dış dünyadan soyutlayarak odalara kapanır.

Yaptığı deneyleri kendi üzerinde uyguluyor olması onu geri dönüşü olmayan yollara sokar.

Son deneyinde, dayanılmaz acılar içinde tamamen görünmez olur.

Ancak dönüştüğü şey pek de beklediği gibi intikam almasını kolaylaştırmayacaktır.

İnsanları daha yakından gözlemlene fırsatı bulan, onların her türlü zehirli oluşumlarına tanık olan Görünmez Adam, yine de hayatını devam ettirebilmek için bu insanların arasına karışmak ve onlar gibi davranmaya başlamaya zorundadır.

Toplumun içinde görünmez haliyle var olmaya çalıştığında karşılaştığı tepkiler, toplumun ona karşı duyduğu korku, öfke, maruz bırakıldığı linçler ve sonrasında yapılan saldırılar, Görünmez Adam'a insanların dünya için her zaman distopik bir yol bulacağını gösterir.

Çıktığı yolda hayatta kalmak için hırsızlık ve dolandırıcılıklar yapan, yalanlar söyleyen ve hatta insanların korkularından faydalanarak onları kullanan Görünmez Adam, amaçları olan Griffin'den çoktan uzaklaşmıştır.

Hikayede yer yer "Ses" olarak bahsedilen Görünmez Adam, toplumdan biri olabilmek, sistemi değiştirmek, davranış kodlarını kırmak için böyle bir adım atar.

Ancak bu "Ses", reddettiği, reddettiğini düşündüğü sistemin yeni bir esiri haline gelir.

Çünkü toplum ne sandığı gibi değişebilen bir oluşumdur ne de sağlıklı gayelerle bir araya gelen bireylerden oluşmuştur.

“Ses”in insanların kulağına fısıldayan halleri, zaman zaman kendiyile yaşadığı iç kavgalar çevreye gösterdiği aşırı tepkiler, onun kafası karışık oluşuna dikkat çekerken genel itibariyle dengesiz bir ruh halinde olması da bir yönüyle temsil ettiği şeyin iç ses, bilinçdışı, güdülerin sesi olduğunu da gösterebilir.

Yaşadığı tüm zihinsel gelgitlerle, topluma bakışıyla ve onlarla kurduğu iletişimle Griffin bizde; izole bir bilim insanı veya inzivaya çekilmiş bir okurdan çok, kalabalığın tam da merkezinden geldiği izlenimini uyandırıyor.

Kalabalığın ortasında ama başta ailesi tarafından, dinlenip anlaşılmamış, ihtiyaçları karşılanmamış biri.

İnsanların arasında el yordamıyla kendi yolunu bulabilmiş; başına gelen her olayla, karşısında duran her engelle tek başına mücadele etmek zorunda kalmış biri.

Etrafı insanla doluyken insana ihtiyaç duyan, özünde güçsüz, özgüvensiz, yalnız bırakılmış.

Kendi insanları tarafından anlaşılmamanın, dışlanmanın, görmezden gelinmenin ağırlığı altında ezilen; toplumun kendine düşman ettiği biri Ses.

Toplumla kavgası olan, sistemle savaşırken sistemin tuzağına düşmüş biri.

Ses içimizden biri.

ROBOT HAKLARI VE İNSANLIĞIN GELECEĞİ

Otomasyon teknolojilerinin gelişmesiyle beraber insan hayatındaki rolü hızla artan robotlar, hiç şüphesiz geleceğimizde de büyük bir yer kaplayacak.

İşin teknik boyutu bir kenarda gelişirken, etik ve felsefi sorunların da benzer bir çabayla ve büyük bir dikkatle tartışılması gerekiyor, aksi takdirde bu teknolojinin de insan tarihindeki birçok buluş gibi “*kötü ellere geçmesi*” veya olumsuzluklara sebep olması ve geçmişte yapılan hataları tekrarlatması çok mümkün.

Çözülmesi gereken birçok sorundan ilki “*istihdam sorunu*”.

Bu sorunu, robotların insanların işlerini “*çalması*” ve işi çalınan insanların işlerini kaybetmek istememeleri olarak basitçe tanımlayabiliriz.

Aslına bakarsak bu sorun sadece robotik ve otomasyon teknolojileri için geçerli değil.

Hatta geçmişimizde de -*özellikle ülkemizin geçmişinde*- bu sorunun sebep olduğu negatif etkileri gözlemlemek mümkün.

Çok uzun zamandır insan topluluklarının ihtiyaç duyduğu işler yine insanlar tarafından yürütülüyor.

Bu işler arasında tarım, dokuma, alet imalatı gibi hayatımızın temelinde yer alan sektörler var.

Bu durum, sonunda günümüzdeki hâline evrilen bir sosyal düzeni ortaya çıkardı.

Bu sosyal düzende bireylerin temel ve lüks ihtiyaçları çoğunlukla işçi sınıfı tarafından üretiliyor.

Günümüzde işçiler tarafından yapılan işleri çok daha hızlı ve çok daha doğru yapabilen robot teknolojileri geliştirilmiş durumda ve hâlâ da gelişmeye devam ediyor.

Üretim hızının artması o üründen elde edilen kârı da artıracığından, işverenlerin tercihi üretim hatlarında robotların kullanılması yönünde oluyor, bu da maalesef önceden o hatta çalışan işçilerin işlerini kaybetmesine yol açıyor.

Bu duruma karşı işçilerin direniş sergilemesi günümüzün ekonomik şartları düşünüldüğünde gayet anlaşılabilir, ki işçilerin yeni tekniklere ve teknolojilere karşı çıktığı tek örnek günümüzle de sınırlı değil.

Belki de en önemli örneklerden birisi İngiltere’de makinelerin işlerini ellerinden almasına karşı çıkan ve makineleri yok etmeye başlayan Luditler.

Bunun yanında ülkemizin tarihinde matbaanın gelişine karşı gösterilen tepkiyi de benzer bir durum olarak değerlendirebiliriz.

Ancak söz konusu icatların ve teknolojilerin insan ırkını geliştirdiği ve yaşam kalitesini artırdığı da bir gerçek.

Dolayısıyla dünyanın mevcut düzenini korumak adına teknolojik gelişimleri durdurmak çok da mantıklı görünmüyor.

Bazı ürünlerin üretim süreci daha rahat olsa da, çoğu ürünün üretimi oldukça yüksek risk oranları barındırıyor.

Bunun sonucu olarak sık sık haberlerde gördüğümüz iş kazaları meydana geliyor ve maalesef insanlar hayatını kaybediyor.

Bu riskli işlerde robotların çalıştırılması gayet mantıklı, bu şekilde insan ölümlerinin önüne geçilebilir ve bu işler daha hızlı yapılabilir.

Zaten bazı yerlerde bu uygulama başlatıldı, fakat insanların geçim kaynaklarını kaybetmesine henüz başarılı bir çözüm bulunamadığı için robotların geniş ölçekte riskli işlerde çalıştırılması şimdilik uygun bir çözüm değil.

Robotların çeşitli sektörlerde işe girmesinin toplumun zaten kötü olan sosyal durumunu daha da kötüye götürmemesi için yapılabilecek en mantıklı şey daha çok kişinin daha iyi bir iş

ortaya koyabileceği pozisyonlarda yer açılması ve şu anda angarya işlerde çalışan kişilerin kademeli olarak bu pozisyonlara geçirilmesi.

Böyle bir uygulama toplumdaki sınıf eşitsizliğini azaltmanın yanında, bilim ve teknoloji alanlarında çalışan kişilerin sayısının artması sebebiyle teknik gelişmemizi de hızlandıracaktır.

Robot Hakları

Çözülmesi gereken bir başka sorun ise hayatımızda büyük yer kaplayacak robotların haklarının neler olacağıdır.

Burada söz konusu sorunu çözmek için bir ayırım yapmamız gerekir.

Robotların ezilen tarafta olduğu ve çeşitli haklar talep ettiği filmlerde gördüğümüz robot tiplerini aslında hep birbirine benzer.

İnsan gibi görünen, iki kollu, iki bacaklı ve “zeki” varlıklardır. İzleyici olarak, neredeyse insan gibi görünen bu varlıklara insanlara tanınan hakların tanınması konusunda çok daha anlayışlı ve hevesliyizdir.

Buna rağmen bir fabrikada gün boyu dış macunu tüplerinin kapağını monte eden bir robota aynı hakları tanıma konusunda bu kadar anlayışlı olmayabiliyoruz.

Aralarındaki farkı çoğunlukla “zekâ” ve bazen de “*bilinç*” kavramıyla tanımlarız.

İnsan gibi görünen robotlar zeki ve bilinçli oldukları için hakları olmasını hak ederken, insan gibi görünmeyen daha basit robotlar zeki değildir, sadece programlamalarında bulunan bir hareketi defalarca tekrarlayan bir devre zinciridir.

Bu anlamda oldukça gelişmiş bir ampul düzeneğine de benzetilebilir.

Nasil evimizde bulunan bir ampul devresine haklar vermeyeceksek, bu robotlara da vermenin gereksiz olduğunu düşünürüz.

Şu anda bile birçok yönden çeşitlenmiş ve dallanmış olan robotların gelecekte daha da çeşitleneceği kesin.

Bu yüzden de hangilerine hangi hakların verileceği ve daha önemlisi neden bu hakların verileceği çok önemli bir tartışma konusu.

En temel meseleyle başlayalım.

Robotlara neden çeşitli haklar verilmeli?

İnsanlık tarihinde maalesef defalarca çeşitli yaşam formlarını köleleştirdik ve tamamen kendi ihtiyaçlarımız için kullandık.

Bunlar hayvanlar oldu, başka ten renklerine sahip insanlar oldu ve hatta zamanla kendimizden hiçbir farkı olmayan insanlar oldu.

Gelecekte robotlar da bu köleleştirmeden nasibini almaya en uygun aday konumunda.

Hem programlamaları gereği itaatsizlik seçenekleri şimdilik yok, hem de insanlık tarihindeki neredeyse tüm kölelerden daha çok iş yapabilirler.

Geçmişte yaptığımız hataları tekrar yapmamak için bu tür bir köleleştirmeden uzak durmak zorundayız.

Yukarıdaki örnek gibi nispeten basit bir programlamayı yerine getiren bir devre bütününü bir yaşam formu yerine koymak anlamsız olur tabii ki, fakat zaman geçtikçe gerçekten “zeki” ve “bilinçli” robotların yapılması durumunda, insanlığın kendi yaratımına yaklaşma yöntemi değişmek zorunda kalacak.

Dolayısıyla da makineler arasında bir ayırım yapılması gerekecek.

Bu ayrımı şimdiye kadar en iyi yapan bilimkurgu eserlerinden biri “Star Trek: The Next Generation” dizisinin “The Measure of a Man” isimli 2. sezon 9. bölümü.

Bölümde, ekibin değerli Android üyesi Data’ya yapılmak istenen bir deneye karşı Kaptan Picard’ın Data’nın insanlarla aynı haklara sahip olduğunu göstermeye çalışmasını izliyoruz.

Bölüm hâlihazırda Next Generation’ın en iyi bölümleri arasında gösterilse de, özellikle Picard’ın son konuşmayı yaptığı sahne tartışmaya yararlı bir grup argüman sunuyor.

Bruce Maddox isimli bir siberetikçi, Data’nın Atılgan’daki bilgisayardan bir farkı olmadığını, nasıl ki geminin bilgisayarının bir tamiri reddetme hakkı yoksa Data’nın da bu deneyi reddetme hakkının bulunmadığını savunur.

Picard ise başlangıçta tamamen duygusal nedenlerle Data’nın Federasyon’daki tüm türlere tanınan haklara sahip olduğunu söyler.

Daha sonra Federasyon kanununa göre Data’nın gerçekten de mal olduğunu ve haklarının bulunmadığını öğrenmesiyle beraber kanuna karşı çıkar ve bir mahkeme düzenlenmesini ister.

Bölümün en etkileyici anları da bu mahkeme sırasında yaşanır.

Data’nın sıradan bir makine olduğunu ve hakları bulunmadığını savunan tarafın iki temel argümanı vardır.

Birincisi Data’nın bir makine olması, ikincisi de kendisinin bir insan tarafından üretilmesidir.

Picard, birinci argümanı insanların da sadece farklı tür bir makine olduğunu söyleyerek hızlıca çürütür, fakat gerçek dünyamızda bu o kadar kolay olmayabilir.

Çünkü makine, bizler için eninde sonunda tasarladığımız, programladığımız ve ürettiğimiz bir araçtır.

Böyle bir aracı kendisiyle eşit bir pozisyonda görmek insan türü için hiç de kolay olmayacaktır.

Günümüzün geleceğe kıyasla gelişmemiş robotik teknolojisi için bu durum bir problem teşkil etmiyor, çünkü şu anda üretmiş olduğumuz robotlar arasında “*bilinçli*” bir robot yok, dolayısıyla şimdilik kimseyi köleleştirmiş durumda değiliz.

Buna rağmen “*makine*” kelimesinin daha doğru bir tanımını yapmak Picard’ın argümanını doğrulayabilir.

Diğer argüman, gerçek dünyamızda da dizide olduğu kadar hızlıca çürütülebilir.

Çocuklar da ebeveynlerinin genetik koduyla meydana gelir, dolayısıyla bir robotun insanlar tarafından üretilmesi mal olduğunu göstermez.

Bunun üzerine Picard, Data’nın “*sentient*” olduğunu kanıtlamaya koyulur.

Bu kavram dilimize *duygulu*, *hisli* olarak çevriliyor, fakat dizide kullanıldığı anlam daha çok bilinçli ve duyarlı olmak anlamında.

Burada yine bir tartışma esnasında Bruce Maddox, “*sentient*” olmak için üç şart öne sürer: Zekâ, öz farkındalık ve bilinç.

Data bölümün sonunda üç kritere de sahip olduğu gerekçesiyle seçme hakkıyla donatılır ve mal statüsü ortadan kaldırılır.

Günümüz robotları için ise durum biraz farklı.

Bazı robotların günümüzde zeki olduklarını söyleyebiliriz, fakat öz farkındalık ve bilinç kavramlarını henüz yeterince geliştirmiş bir yapay yaşam formu üretebilmiş değiliz.

Söz konusu bölümde öne sürülen 3 koşul gerçekten de duyarlı bir varlık olmak ve yaşama verilen değerini hak etmek için yeterli mi?

ALTIN FIRSAT : HIRSTAN BİR MEDENİYETİN YOKOLUŞU

1848 ile 1855 yılları arasında, çoğunlukla Uzak Doğu ve Avrupa'dan Meksika-Amerika Savaşında kazanılan ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından yeni ilhak edilen Kaliforniya eyaletine altın ve ima ettiği büyük servetler peşinde olan göçler Türkçede Kaliforniya Altına Hücum (İngilizcede ise California Gold Rush) diye adlandırılmaktadır.

Hücumun başlangıç sayılan yılında James W. Marshall, çalıştığı Sutter's Mill isimli bir kereste fabrikasının yakınlarında bulunan Güney Ayrımlı Amerikan Irmağının (South Fork American River) kıyısında bir altın parçacığı bulmuştu. İlk etapta keşfine inanmadı; pirit yani gerçek altının rengi ve bazen de şeklini andıran bir mineralin olduğunu sanıyordu, ama bu hipotezi birkaç deneyle yanlışlamakla kanaatini çabukça değiştirdi.

Hemen buluşunu sırlamaya kondu fakat aynı buluşun nehrin kıyısında oturan diğer konaklarda yapılması sebebiyle haber kontrol edilemez bir şekilde yayılmıştı.

İnsanlar peş peşe geldiler.

Kimileri ailece geldi, ama çoğunluk geleceklerinin servetini madencilikle bulacaklarını düşünen bekar erkeklerdi.

Bu erkekler nehirlerin kıyılarına konulup alüvyonu süzerek altın tanecikleri ayırtır, mağaraların içine girip altınca zengin taşlar çıkartır, yüce dağları patlatıp altınca zengin taş toprak öğütürlerdi.

Zenginlikler için çevreyi harap ettiler, ve o kazandıkları zenginlikleri sarf etme ve aynı zamanda korumaya lüzum duyuyorlardı.

Hücumun her mensubunun madenci yaşamını sürmek amacıyla gelmediği muhakkaktır; prospektörlerin aralarında altın aramaktan ayrı bir yöntemle refahlarını görmeyi planlayanlar da bulunuyordu,

ve bu şahısların prospektörlerin kıyafet, banka ve diğer ihtiyaç duydukları gereçleri yerine getirmek için istihdamları görüldü.

Güvenli kutuları olan tüccarlar altını koruyabilme kapasiteleriyle bankacılık işini üstlendiler.

Örme dikme bilen kadınlar madenciler için çamura dayanıklı kıyafetler üretmeye konuldular.

Çabukça fertlerin yapabileceklerinden yetinen bir ekonomi oluştu.

Nüfus çoğaldıkça ticaret de gelişti.

Kaliforniya'nın o dönemde en büyük şehri San Francisco'nun nüfusu, 1848 ile 1855 yılları arasında binden az bir rakamdan 25.000 civarına ulaştı – 19. Yüzyıl için düşünülemez hızlı bir çoğalma.

Kaliforniya Eyaleti varsayılan bölgenin toplam nüfusu aynı sürede 300.000'e ulaştığı tahmin edilmektedir, ve bu artış madencilerin ve genel olarak gündelik hayatın gereçlerine salt bireylerin ürettiklerinin yetmediği bir talep teşkil etmişti.

Bu talebi ancak daha büyük ve düzenli düzenekler tatmin edebilirdi ve fertlerin bir yanında günümüze süregelen kot pantolonu icat ve imal eden Levis şirketi ya da küresel ölçekte bankacılıkla meşhur Wells Fargo şirketine benzer kurumlar kurulmuştu.

Bu suretle Kaliforniya'nın içinde kendi sakinlerine yeten dinamik bir içsel ekonomiye yol açıldı.

Fakat Kaliforniya'nın piyasası sınırlarında sona ermiyordu.

Göçlerin ilk safhalarında göçmenlerin mühim bir kısmı Amerika kıtasının batı kıyısına doğu kıyısından daha yakın Çin ve Latin Amerika'dan gelmekteydi: Kaliforniya'da Amerikan bir varlık çok baskın olmadan önce kendi vakıflarıyla küçük semtlerini kurabildiler ve hatta bu semtlerin bazıları Eski Kasaba (Old Town)

veya Çin Mahallesi (Chinatown) isimleriyle kültürel miras olarak halen faaldir.

Aynı zamanda bu göçmenlerin eski yurtlarıyla bağlantıları oluyordu ve bu bağlantılar vasıtasıyla Kaliforniya'ya Amerika-Avrupa ticaretinin dışında yabancı mallar da giriş yapabiliyordu.

Bu malların en önemlilerinden birisi de para, yani takas için kullanılacak bir araçtı: Bunun nedeni hücum sırasında Kaliforniya, Amerika Birleşik Devletlerine yeni girmiş, resmi olarak para basabilen devletin merkezi banka şubeleriyle sıkı bir bağlantısı olmaması ve dolayısıyla Amerikan dolarının Kaliforniya ticaretinde daha az görülmesidir.

Paraya eksikliğini telafi etmek için Kaliforniya'nın sakinleri Fransız sömürgelerinde kullanılan Frank'ı, eski İspanyol Sömürgelerinin Piezas de a Ocho'su, ve benzeri ithal edilen yabancı para birimleri takasları için kullandılar.

Altın ama bu alternatiflere karşın ticaretteki hakimiyetini hiç kaybetmedi.

Böylece Kaliforniya'nın kozmopolit bir başlangıcı olmuştu ve Amerika Birleşik Devletleri'nin diğer eyaletlerine nazaran demografisi daha dünyasaldı.

Bu dünyasallık para konusunda Kaliforniya'nın avantajına da uğramıştı.

Hücumdan sonraki yıllarda, altın olan heyecan halen vardı fakat eskisi kadar dinç değildi.

Altının yerine daha çok Kaliforniya'nın sanayileşme ve merkezileşmesi ile ilgili fırsatlar takdim edilmekteydi: 1869'da Amerika Birleşik Devletlerinde ilk Kıtaötesi Demiryolunun açılışı ile Kaliforniya tüm diğer Amerikan kıtasıyla irtibatını sıkılaştırdı, daha kapsamlı sanayilerden bir kitle çekebildi ve altın üretiminden ayrı işlemlere odak verebildi.

Kaliforniya'daki altının keşfi Kaliforniya devletinin metropoliten istikbalinin başlangıcı sayılabilecek kadar büyük bir etkinlikti.

Göçlerden evvelsi senelerde Kaliforniya'yı kapsayan bölgeye, 1821'de bağımsızlığını yeni kazanan Meksika devletinin bir eyaleti olmadan önce, İspanya Kraliyetinin bir sömürgesi olarak yerlilere yönelik misyonerlik amaçlı rahipler gönderiliyordu.

Yani ana hedef servet bulmaktansa ideoloji yaydırmak, ya da o zamanlarda bazı İspanyol yetkililerinin gözünden, medeniyet getirmek idi.

Fakat bu serüvenler, hem İspanya Kraliyeti için çok tutumlu olmadığı hem de İspanyol halk tarafından o zamanlardaki kraliyetin diğer kolonilerine, bilhassa gümüşçe zengin Güney Amerika'ya, kıyasla daha az fırsatlı görüldüğü için çok büyük bir kitle çekememişti: 1848 Mart ayına gelindiğinde, Kaliforniya addedilen bölgenin nüfusu sadece takriben 100.000 ile 150.000 arasındaydı, ve neredeyse tamamını Kızılderililer oluşturuyordu.

Anlaşılabacağı üzere Kaliforniya şu anki bilinen tüm doğal güzellik ve kaynaklarına karşın yerleşim bakımından pek cazip görünmüyordu: Tenha ve medeniyetsiz bir yerden herhangi bir menfaat olmayacağı düşünülüyordu ve bu kaniyle sömürülmesinin temeli daha çok siyasi ve ideolojikti: emperyalizm hedefliydi; ve bu süreç, altının keşfi ilk dominoyu düşürünceye kadar devam etti.

AYDINLIK VE BULUT ŞEHİR

“Birilerinin” çok cahil olduğu ve bu cahilliğin çok yıpratıcı olduğu söylenir hep. İddia makamı, diğerlerini onu ve fikirlerini anlamamakla, veya gerekli desteği sağlamamakla itham eder.

Bilindiği kadarıyla tarihin çoğu aşamasında yer alan bu bilgi tartışması, her alanda bir yeninin inşa edilmesi gereken şu zamanda tekrar gün yüzüne çıkıyor.

İnternet ve bilgi çağının getirdiği düzensiz ve çarpık bilgilenme süreçleri insan zihnini karıştırmaya devam ediyor, ve zaten kendi başına hassas olan bu konu çok daha şiddetli biçimlerde yeniden hayat buluyor.

Kapitalist sınıflı toplum yapısının hassas gereklerinden olan “ezme” veya “suçlama” ihtiyacı, zaten toplumsal birçok tartışma konusunu lekelerken tüm bunlardan çıkışı ve yeni bir yolu tasarlamakta kullanılabilecek en güçlü silah olan bilgi farklı bir yandan işgal altında tutuluyor.

Aynı toplumsal yapının “ezme” aracı olan güç, her çağda olduğu gibi bu çağda da yeni bir form edindi.

Daha önceki formları reddetmeksizin gelen bu değişim, fiziksel kuvvetin, paranın, nüfuzun ve askerin yanı sıra işlenmemiş, somut bir karşılığı olmayan bilginin de güç olarak değerlendirebilmesini sağladı.

Tıpkı tüm güç türleri gibi, bilgi formundaki gücün de güç olarak kalmasının tek yolu onu muhafaza etmek, yani kendinde tutmak.

İnternetin bilgi edinimini bu denli kolaylaştırmasının sonucunda kişisel tarihlerin beraberinde getirdiği iktidar ve güç ihtiyacı, en yaygın karşılanmasını bilgi muhafaza etme yolunda buldu.

Bunun getirisi olarak yanlış yönlendirilmiş bilgilenme artarken bu bilgilerin getirdiği iktidarlarda da içerdikleri bilgiler gibi çarpık ve düzensiz oldu.

Her kesimde görebildiğimiz küçük ve sık bu bilgi iktidarlarının karşısına, alanlarının ellerinden alındığı düşüncesiyle tüm gayretleriyle “bilgi sahipleri” veya “bilgi tutucuları” yerleşti.

Kendisini “aydın” ve “entelektüel” olarak tanımlayan ve bu özelliklerin onu toplumsal piramidin üst basamaklarına çıkarması gerektiğine inanan bu kesim, nihayetinde bir “cahil yaffasına” dönüşen eleştiriyi ortaya çıkardı.

“Bu cahiller bilmiyor” cümlesinin farklı varyasyonları şeklinde ortaya çıkan ve devamında gizli bir “ben biliyorum” vurgusu taşıyan bu yaffa, toplumdaki yanlış bilgilenmeyi veya gerçek bilgisizliği eleştiren ve aydınlanmayı önceleyen kitleler tarafından destek gördükçe “bilgi sahipleri” nüfuzlarını artırdılar.

Bilgiye sahip olup olunamayacağı daha sonra tartışılmak üzere kenarda beklerken, eğer mümkünse bu sahip olma eyleminin kişiye değer katıp katmadığını incelemek tartışılan konuya destek olacaktır.

Bu noktada bilginin kişiler arası bir fark yaratması ancak onu elde etme yollarının farklılaşmasıyla mümkündür.

Çünkü “çok bilgili olmak” bir meziyet değildir.

Toplumsal ve bireysel koşullar bir kişiyi bilgili olma veya bilgiye daha çok önem verme yoluna ittiğinde o kişide bilginin birikmesi zaten kaçınılmazdır.

Çok kitap okuyan, çok gezen birinin bunları yapmayandan daha çok şey bilmesi şaşırtıcı olmadığı gibi farklılaştırıcı da değildir.

Çoğunlukla az önce bahsedilen toplumsal ve bireysel koşulların, yani sahip olunan ailenin maddi birikiminin, ailedeki bireylerin mesleklerinin, tarihlerinin sonucu olarak bilgi sahibi olma yönünde hareket eden kişilerin bunu bir üstünlük unsuru haline getirmesi de oldukça mantıksızdır.

Kendilerini bu şekilde var eden iktisadi temelleri yok sayan ve aynı iktisadi yapının başkalarını da kendi deyimleriyle “cahil” bıraktığını

görmezden gelen bu “aydınlar”, gerçek bir aydından beklenecek olan zeka ve yorumlama becerisini gösterememekte ve bu yüzden de sahip olduklarını düşündükleri tek şey olan bilgiye sığınmaktadırlar.

Kapitalist ekonomi yapısı birilerinin üstte, birilerinin de altta yer aldığı, birilerinin fiziksel işi yaptığı, başkalarının da bu gücü koordine ettiği bir model ortaya çıkarmıştır.

Söz konusu bu sistemin adaletten yoksun ve ayrıştırıcı olduğu yönündeki eleştirilere verilen yanıt da çoğu zaman aydınların iddiasıyla ortaklaşır.

Çünkü fiziksel işi yapan insanlar diğerleri kadar “akıllı” değildir. Bir metal işçisini fabrikanın yönetimine getirirseniz o bu işten anlayamaz, aynı şekilde fabrika yöneticisine üretim makinelerinin birini kullanma görevi verirseniz o da bu işi beceremez.

Bu mantık sonucunda kapitalist bakış açısı için yapılacak şey basittir.

Her insanı yapabileceği işin başına geçirmek.

Farazi bir toplum düşünelim.

Bu toplumda iki sınıf insan bulunsun.

Bu sınıflardan birisi diğerine göre daha agresif, kaba ve daha az zeki.

Kaba olan sınıf, gezegendeki popülasyonun çok ihtiyaç duyduğu bir madeni üretiyor olsun.

Daha sonra da bu maden daha zeki, kültürlü ve nazik olan sınıfın yaşadığı gökyüzünde süzülen bir şehri, bir bulut şehri, işler halde tutmak için kullanılsın.

Bu şekliyle farazi toplumumuzun temel yapı olarak bize benzediği fakat bazı durumların karikatürize edildiği fark edilebilir.

Bizim yaşadığımız toplumda birileri uçan şehirlerde yaşamıyor, bizim de tamamımız madenlerde çalışmıyor.

Fakat toplumun bir kesiminin diğer kesimin yaşam standartlarını sürdürmek ve korumak için ihtiyaç duyduğu emeği üretmesi oldukça sıradanlaşmış ve oturmuş bir gerçeklik.

Bu farazi toplumda, tıpkı bizim toplumumuzda olduğu gibi, bulut şehirde yaşayanların mevcut durumu açıklamak için kullandıkları temel argüman “diğerlerinin” kaba ve zekadan yoksun olmasıdır.

Bu yoksunluk hali, başlangıç koşullarına bağlıdır ve cahiller, her zaman cahildir.

Bilgililer ise hep bilgili olmuşlardır ve bulut şehirde yaşamak elbette onların hakkıdır.

Bu toplumsal düzende birilerinin madeni çıkarması gerekiyorsa da, bunu yapması gereken bariz bir şekilde bunu yapmak için daha uygun olan cahillerdir.

Bu anlatıdaki temel eksiklik, bilgi kavramının belli koşullar altında sonradan edinilen bir şey olduğu gerçeğinin görmezden gelinmesidir.

Stabil ve gelişmiş iktisadi koşullar altında yaşamış, kendisinin ve sevdiklerinin hayatta kalmasını sağlamak için hiçbir zaman fiziksel ve ağır işte çalışmak zorunda kalmamış, bunun yerine zamanını kitap okumaya ve bilgi edinmeye harcayabilmiş birinin düşük ücretlerle tüm gününü kendisine katkı sağlamayan bir işte çalışarak geçiren, işten ve uykudan kalan çok kısıtlı zamanını hayatındaki insanlara harcayan, kitap okumaya ve tarih, felsefe, fizik, matematik gibi değerli sayılan alanlarda bilgi sahibi olması için hiçbir sebebi olmayan birinden daha bilgili olması ve daha çok fikir belirtmesi, hiç de şaşırılacak veya övülecek bir mesele değildir.

Aksine, aydın olduğu iddia edilen kişilerin bu basit gerçekliği görememesi, veya görmezden gelmesi, ne kadar aydın olduklarının bir göstergesidir.

AFET ZAMANINDA TOPLUM

Canlılar tarih boyunca birçok felakete karşılaştı, afetle sınıandı ve savaşlarla yaşadı.

Gerçekleşme nedenleri farklı olsa da bu olayları kontrol edebilecek, süreci yönetebilecek ve yönlendirebilecek tek canlı türü insandı.

Şüphesiz en sık karşılaştığımız ve toplumsal etkileri olan doğal afetlerdi.

Bizim meydana gelişi itibariyle değiştiremeyeceğimiz doğal oluşumlar.

Dünya'nın oluşumundan itibaren her devirde karşımıza çıkan depremler, özellikle ilk çağlardaki toplumların sonunu getiren cinsten afetlerdi.

O zamanlarda insanların küçük gruplar halinde yaşamaları onları savunmasız yaparken sayılarının az olması da türlerini devam ettirme ihtimallerini azaltıyordu.

Bilgisiz olmaları önlem almalarına engel iken yaşam alanlarının doğru seçilmemiş olması da bu toplumların zarar görmesinin nedenlerindendi.

Bununla birlikte yangınlar da tarihte önemli yer tutan afetlerden.

Roma'nın üçte ikisini yakan Büyük Roma Yangını da bunlardan biriydi. Fakat yangınlar depremler gibi müdahalesiz değil, genellikle insan eliyle başlatılarak meydana geliyordu.

Örneğin son yıllarda yoğunlaşan ve artışı devam eden yangınların bir kısmı cehaletten, bir kısmı yok etme arzusundan kaynaklıydı.

İnsanoğlunun hükmetme arzusundan ve kendini gezegenin daimi yöneticisi ilan etmesindendi.

Bu alevlerin zapt edilmesi ilgili yönetimin imkanlarına bağlıyken sonraki toparlanma dönemi ise toplumun iradesine ve insafına kalmıştı.

Bu felaketler toplumların birlikte çıkmaları veya birlikte batmaları için bir şanstı.

21. yüzyılda olmamıza rağmen çoğu toplum birleşmeden uzak.

Egolarımızı, kendi isteklerimizi, hazlarımızı ve gizliden gizliye öğütlenen bencilliklerimizi ne ıkarmamızın gerekli olduğu söylenen bir ağdayız artık.

Yeni toplum, gelişmiş insan, marjinallik, teknoloji, tüketim gibi kavramların geliştirilmesi, kavramlara yüklenen anlamların kontrolsüzce artması ve aslında değerini kaybediyor olması; yine de bu sistematığın hayatlarımızda her yöne genişlemesi, bizi buraya getiriyor.

Aslında kısa sürede etkili biçimlerde bir araya gelip glenebilecekken, yeniden inşa edebilecekken toplumun fertleri; yıkım zamanlarında bile ayrışan ve çıkar gözetten canlılara dnşveriyor.

Bunlar sistemlerin; mevcutta olan ve üretilmeye devam eden toplumsal enerjileri kullanmasıyla oluşuyor.

Doğru olarak gösterdikleri tuzaklarla, yanlış biçimde dnşrdkleri yollara sapıyoruz.

Bizim eylemlerimizin temelinde, daha önce de bahsettiğimiz şişirmeye çalıştığımız egolar var, geçmişimizde oluşan ve dolduramadığımız zgvensizliklerimiz var, özne olamama gerçeğimiz var.

Bizim maskelerimiz, yalanlarımız var.

Sohbet ederken saflıktan bahseden biz, fırsat bulduğumuz ilk anda birini daha oyundan çıkarıp seviyemizi yükseltiyoruz, yaşamın böyle olduğunu sanıyoruz.

Ancak böyle insanlaşmıyor, saflaşmıyor.

Tıpkı temeli sağlam olmayan binaların yıkılması gibi, toplumlarda da çatlama ve eksilmeler gözlenmeye başlıyor.

Toplumlar birlikte batıyor.

Peki bu durum değiştirilemez mi?

Hem afetler hem salgınlar, insanlık için çok kolay bir birleştirici değil mi?

Her ikisinin de çözümünde insani duygular; merhamet ve fedakarlık yok mu?

İnsan, gruplarla, topluluklarla yaşayan bir canlıdır.

Birey olması toplumda kendine bir yer bulmasıyla başlar.

Bahsi geçen zorluklar, ufak bir kesime etki ediyor olsa bile insan bunu hatırlar ve bir araya gelir.

Belli bir amaç uğruna hareket ettikçe güçlenir.

Masumiyet duygusunu, samimiyeti merkeze oturtarak yeni benlikler ve yeni toplulukların inşasına başlayabiliriz.

Terk edilmesi gereken, bizi anlam karmaşasına sokan “yeni ve modern birey” algısından çıkarak bugüne odaklanmamız gerekiyor.

Elimizdekilere, imkanlara ve insanlara, doğaya ve zamana...

Mevcut yönetimlerin ve tasarlanan proje yaşamlarının içimizdeki oranını azaltmaya başlarsak çevremizde de etkileri azalmaya başlar.

İnsan özünü hatırlar; birlikte savaştığını hatırlar, birlikte yürüdüğünü hatırlar.

Ve bence düşünmeden, sorgulamadan kabul ettiği bu düzenin yanlış gittiğinin farkına vardığında değişime birlikte adım atması, toplumsal devrime birlikte hayat vermesi “modern” insan”a, “modern toplum”a daha yaraşır bir harekettir.

Sağlıklı temellere dayanarak kurulan birlikte yaşam dinamiklerinin ardından, yıkımlara yapımla cevap veririz.

İletişimin temelinde yer aldığı yeni sistemde, doğru eğitim ve farkındalık projeleriyle halkı bilinçlendiririz.

Gerçeklerle örülü bir yaşam ağı kurulduğunda gerekli sosyal, kültürel, psikolojik alt yapıların da coğrafyaya, tarihe ve ortak amaçlara göre şekillendiğini gözlemleyebilir oluruz.

Eleştirel zihniyetle, çözüm odaklı bakış açısıyla, dürüst ilişkilerle geliştirilen toplumlar; sadece zorunlu olarak başlarına gelen, “kaderin işi” felaketlerde değil; birlikte yönetilmesi gereken bir devlet modelinde de bir araya gelir.

Dönüşümün, gerçekçiliğın, adaletin olduğu; insana değer verilen her yer bir toplumun başkenti olabilir.

Birbirine tutunan, güven ve sorumluluk duygularını yaşatan toplumlar; afetler karşısında önlem alabilir.

Krizi yönetebilir, yıkımı doğru ele alabilir.

Süreçten dersler çıkararak avantajlar yaratabilir ve umutla yeniden kurmaya başlayabilir.

Gerçekten üreten, emek veren toplumlar için afet zamanları; birlikte yükselmek için bir şanstır.

KARTALLARIN YAZDIĞI TARİH

Doğada, güçlü olan hayatta kalır.

Ya da öyle söylenir bize.

Zayıf, doğal düzen gereği yok olmayı hak etmiştir.

Yok olmak istemeyenlerin tek seçeneği de güçlü olmak ve başkalarını yok etmektir.

Genel bir ilke olarak üretimin kavramının eksik kaldığı toplumlarda “var olandan alma” eğilimi baş gösterir.

Herhangi bir gereklilik için düşündüğümüzde, sahip olmayan insanın 3 seçeneği vardır: Ya üretecektir, ya üretenden alacaktır ya da sahip olmamayı kabul edip yok olmayı seçecektir.

Bilinçli bir şekilde yok olmayı seçmeyeceğine göre insan, kolay yoldan gidip halihazırda üretimi gerçekleştirmiş olandan almayı, günümüz ahlakında çalmayı seçer.

Toplumun genelinin üretici olduğu bir yerde bu “hırsızlar” kolaylıkla dışlanabilir, uzaklaştırılabilir ve etkisiz hale getirilebilir.

Fakat üretim kapasitesinden veya erdeminden yoksun olan bu hırsızların herhangi bir şekilde topluma hakim olması durumunda, yeni bir ideolojik altyapı gerekir.

Hukuki veya normalsal formlar insan toplumlarında değişimlere uğrasa bile çoğunlukla ortak olan ve istisnai durumlar harici korunması gerektiğine inanılan kavramlar vardır.

Yaşam hakkı bunlardan birisidir.

Kişinin bu hakkını elinden alan birinin çok iyi sebepleri olmadığı sürece cezalandırılmayacağı ya da dışlanmayacağı bir kültür yoktur.

Hırsızlık da buna yakın bir kavramdır.

Bu kadar sert ve anlaşılabilir olmamasına rağmen, çoğunlukla hoş karşılanmaz çünkü çalışan ve üreten kimsenin hakkını gasp eder.

Üretenin sesini duyurduğu bir dünyada, hırsız hırsızdır; çalanın sesini duyurduğu dünyada ise yönetici.

Ve bu dünyada, üreten köleleşir.

Üretimin değil de çalmanın hakim olduğu bir toplumda, çalanlar elbet kendilerini hırsız olarak tanımlamayacaklardır.

Bu da mevcut düzenin yeni bir tanımını, yeni bir tarihini, yeni bir ahlakını ve hukukunu gerektirir.

Kısacası, hırsızların dünyayı yeniden inşa etmeleri lazımdır.

Bu yeni tarihten bahsedelim.

Hırsızların tarihi, doğal olarak hırsızlığı hem meşrulaştıracak, hem de yüceltecektir.

Bu tarihte, çalışan ve üretenlerin bir şekilde mallarının ve zamanlarının ellerinden alınmasını "hak ettiklerinin" söylenmesi de oldukça olasıdır.

Bu hak etme sürecinin de kendi açıklamasına ihtiyaç vardır çünkü toplumsal dengenin sürebilmesi için insanların önemli bir kısmı üretici sınıfta kalmalıdır, ve üreticilerin başlarına gelen kötülükleri hak ettiğini bir sınıf üzerinden söylemek hakim sınıfın toplumsal tabanını zedeleyecektir.

Sonuçta kimse, elinde yeterli güç varsa, kendisine zarar veren bir düzende yaşamak istemez.

Burada doğal düzen yardımına yetişir yeni düzenin.

Çünkü doğada güçlü olan yaşar, zayıf olan ölür.

İnsan toplumunda da bunun biraz daha medenileşmiş bir formunun uygulanması tamamen doğaldır, sonuçta insan da doğanın parçası değil midir?

Aslında değildir.

İnsanlık, son birkaç binyılda çabalarıyla kendini doğanın terazisinden kısmen de olsa kurtarabilmiştir.

Onu henüz aşamamıştır belki, ama tüm dünya üzerinde yaşayan canlılar arasında geleceğini en çok kontrolü altında tutan canlı türü olduğu da kesindir.

Elbette, doğal afetler gibi, pandemiler gibi çok büyük değişimler bu kontrolü sarsabilir fakat bir şekilde, insanlık önünü görür.

Peki ne sağlamıştır bunu?

Söylendiği gibi en güçlülerin davranışlarıyla mı kurulmuştur bu kontrol?

Zayıfların toplumdaki temizlenmesiyle mi refah sağlanmıştır?

Doğal düzenin pek bahsedilmeyen bir başka gereği de, yaratılan her ne varsa ortada, bunun emekle, zamanla yaratılmış olduğudur.

“Üretilmiş” olduğudur.

Üzerine ne kadar konulursa konulsun, tarihi ve bugünleri var eden kartalların görkemi değil, karıncaların emeğidir.

Fakat kartallar, güçlü olanlar, karıncaların yönetemeyecekleri konusunda çok eminlerdir.

O halde iki tür insan vardır: Üreten, fakat bunun nasıl yönetileceğini bilmeyen üretici sınıf ve nasıl yönetileceğini bilen fakat üretimin tozlu dünyasına girmek için çok yüce olan yöneticiler.

Temel argümanlardan biri bir çiftçinin veya işçinin yönetici

pozisyonuna getirilmesi halinde ne yapacağını bilemeyecek
olmasıdır.

Bir fabrika patronu da makineleri çalıştırmayı bilmez.

Bu iki insanın buldukları hiyerarşik konumda bulunmaları son
derece doğaldır.

“Yönetme”nin bir iş olarak, uzmanlık gerektiren ve kolay kolay
yapılamayacak bir şey olarak lanse edilmesi insanın her şeyi
sınırsızca isteyen dağınık bir yaşam formu olduğu kanısından ileri
gelir.

Her biri farklı bir yönde ilerlemek isteyen binlerce parçacığın
oluşturduğu bir sistemdir insan toplumu.

Bu karmaşık ve çelişkili yönelimlerin bir arada suç üretmeden
yaşamaları için de bir güç'e ihtiyaç vardır.

O güç, fabrikada patron, kentte vali olur.

Bu gücün var olmadığı bir toplum kesinlikle anarşiye
sürüklenecektir.

Eğer sistemin yöneticileri kabul edilmezse felaketler olacak, her
şey bozulacaktır.

Peki insanlar gerçekten bir arada yaşamaktan bu kadar uzak bir
tür müdür?

Gerçekten kendi içinde binlerce parçaya ayrılmak ve enerjisini
kendine harcamak yerine ortak problemleri çözmesi bu kadar
imkansız mıdır?

“Audentes Fortuna iuvat”.

Birçok versiyonu, birçok çevirisi vardır bu Latince atasözünün.

Muhtemelen en yaygını, “Talih cesurun yanındadır” şeklinde
ortaya çıkar.

Batı dnyasının en yaygın kullanılan sloganlarından biri olmasının yanı sıra birçok askeri organizasyonun da mottosudur.

“Talih cesurun yanındadır”.

Gerçekten de, deneyimlere bakıldığında doğru görünür bu söz.

Elbette, birçok doğru gibi, bu doğru da farklı anlamlarla yoğrulabilir.

Cesaret edip risk alanların korkakça davranıp yerinde kalanlardan daha iyi bir pozisyonda bulunmasını açıklamak için de adeta biçilmiş kaftandır.

Birileri güveni seçer, köyünde, şehrinde kalır ve sıkıcı işleri yaparlar.

Tarlaları ekerler, dişlileri döndürürler, demir döverler, deri işlerler.

Onlar güveni seçtikleri için talih onlara gülmez.

Fakat cesurlar, riski seçenler...

Onlar seçimlerinin sonucu olarak lider olmayı hak etmişlerdir.

Çünkü elindekini kaybetmeyi göze almış insan, sistem açısından çok daha değerlidir.

Roma.

Batı Medeniyetinin temeli, hala aşılammamış bir kilometre taşı.

“Talih cesurun yanındadır” sözü de onlardan miras kalmıştır zaten.

Güçlü olanın hayatta kalması ilkesinin mükemmel örneğidirler.

Onlar cesurdur, güçlüdür.

Etraflarındaki halkları hakimiyetleri altına almışlardır çünkü başlarında çok güçlü liderler vardır.

Kartallar.

Kartallar İmparatorluğu.

Ordularının gücü de oradan gelmektedir zaten, güçlü liderler güçlü bir toplum yaratır, veya bunu dayatırlar.

Roma'yı Roma yapan Sezar'dır, Augustus'tur.

Gerçekten böyle midir?

Roma'yı Roma yapan Sezar mıdır, yoksa onun askerleri mi; Augustus mudur, yoksa emekçi halk mı?

Ve daha sonra, güç nasıl elde edilir?

Ulusların kimliğini oluşturan belki de en temel etkidir savaşlar.

Özellikle zaferler, bazen de mağlubiyette gösterilen direniş, toplumun ortak hafızasını ve mirasını oluşturur.

Bu açıdan bakıldığında, Roma'nın mirası kartallar için bir hezimetdir.

Gücün tarihi değildir Roma, mağlubiyetin tarihidir.

Antik Çağ'ın en kesin ve kapsamlı yenilgilerini alandır Roma orduları.

Hannibal ordusuyla Alpleri geçtiğinde Roma bunu beklememişti.

Trebia'da, Tresimene'de büyük kayıplara uğradı Roma ordusu.

Cannae'de efektif asker gücünün neredeyse tamamını kaybetti Roma.

Başkent savunmasız kaldı.

Fakat tekrar toparlandılar.

Carrhae'de, Harran ovasında Roma'nın en zengin adamının kişisel hırsı yüzünden bir orduyu kaybettiler.

Fakat toparlandılar.

Teutoburg Ormanı'nda da...

Tüm bu toparlanmaları sağlayan, çok cesur ve güçlü az sayıdaki insanın mucizesi değil, bunun için çalışan yüz binlerin emeğiydi.

Tıpkı günümüzdeki gibi.

Geldiğimiz teknolojik aşamalar, tıptaki ve bilimdeki ilerlememiz, geleceğimizi hiçbir zaman olmadığı kadar sıkı sıkıya tutabilecek olmamızın sebebi ismini hiç duymadığımız milyonların ortak çabası, emeğidir.

İnsanlık her nereye geldiye, olumlu ya da olumsuz, bunu yapan bizleriz.

Ne kötülüklerin suçunu başkasına atmaya, ne de güzellikler için birilerine teşekkür etmeye gerek var.

Her ne haldeyse, bunu yapan biziz, başkası değil.

Dolayısıyla değiştirmek de karıncalara bağlı, kartallara değil.

DÜŞLE TOPLULUKLARI

dusle.club

dusle.club

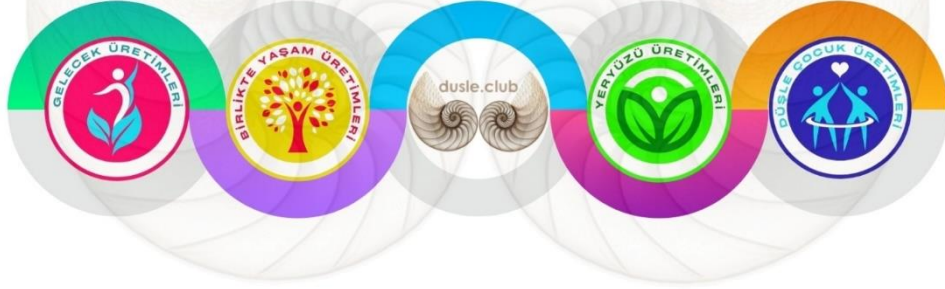
AKADEMİLERİMİZ

dusle.club

ÜRETİMLERİMİZ

dusle.club

dusle.club

MEKANLARIMIZ

dusle.club

